

UNIUNEA EUROPEANĂ
FONDUL EUROPEAN PENTRU DEZVOLTARE REGIONALĂ
INVESTIM ÎN VIITORUL TĂU!

GUVERNUL ROMÂNIEI

Strategia Comună pentru Dezvoltarea Turistică a zonei Giurgiu-Ruse

ROMÂNIA - BULGARIA

Interreg

www.interregrobg.eu

CUPRINS

INTRODUCERE	3
TENDINȚE ÎN TURISMUL INTERNAȚIONAL	4
CONTEXTUL ADMINISTRATIV-ECONOMIC, GEOGRAFIC ȘI TURISTIC AL JUDEȚULUI GIURGIU	10
PATRIMONIUL CULTURAL - PLACĂ TURNANTĂ PENTRU TURISMUL DIN REGIUNE ..	20
PRINCIPALELE RESURSE ANTROPICE ȘI NATURALE DIN TERITORIUL JUDEȚULUI ..	25
OPINII ALE PĂRȚILOR INTERESATE FAȚĂ DE ASPECTE DIN DEZVOLTAREA TURISTICĂ A JUDEȚULUI GIURGIU	52
ANALIZA SWOT A POTENȚIALULUI TURISTIC AL JUDEȚULUI GIURGIU	55
PROPUNERE DE BRANDING CA REZULTAT AL ANALIZEI DIN TEREN	63
PRINCIPII ALE TURISMULUI DURABIL ȘI RESPONSABIL PENTRU STRATEGIA DE DEZVOLTARE TURISTICĂ A JUDEȚULUI GIURGIU	68
BAZA FUNDAMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE TURISTICĂ A REGIUNII GIURGIU-RUSE	75
STRATEGIA DE DEZVOLTARE: COORDONATE DE CONSTRUCȚIE ȘI IMPLEMENTARE.....	79
BIBLIOGRAFIE	87

INTRODUCERE

Proiectul "Strategia comună de dezvoltare a turismului în regiunea Giurgiu-Ruse, TourDev Giurgiu-Ruse", cod proiect: ROBG-501 și finanțat de Programul Interreg V-A România-Bulgaria, a generat oportunitatea elaborării strategiei de dezvoltare a turismului în aria transfrontalieră de pe ambele maluri ale Dunării, într-un moment deosebit de necesar evoluției economice și turistice a regiunii vizate, în contextul în care nu au mai fost demarate acțiuni similare în trecut.

Vă prezentăm "Strategia de dezvoltare a turismului pentru județul Giurgiu" ca parte a proiectului comun, analiză elaborată cu fața către o atentă colaborare cu partenerii bulgari pentru reușita demersului comun de perspectivă.

Un prim obiectiv strategic al proiectului este creșterea gradului de conștientizare generală a oportunităților de dezvoltare existente în regiune, a punctelor forte date de resursele antropice și de resursele naturale, dar și identificarea punctelor slabe, a neajunsurilor și riscurilor cu care se confruntă regiunea din punct de vedere al dezvoltării turistice, în vederea implementării strategiei pe termen lung, cu posibilitatea permanentă de revizuire, adaptare și îmbunătățire față de realitatea în dinamică. Un alt obiectiv strategic este acela de a oferi - prin strategia actuală - părților interesate, tuturor actorilor din industria ospitalității și forurilor administrative locale un instrument de informare, care să genereze interes și să determine implicarea acestora în adoptarea, remodelarea și implementarea acesteia.

Pe baza identificării celor mai valoroase elemente de patrimoniu cultural și natural din județul Giurgiu și a deschiderii comunităților locale în a primi turiști, analizând și input-ul oferit de forurile județene în derularea de planuri strategice de dezvoltare, propunem un concept nou de strategie turistică pentru județul Giurgiu care poate fi extins cu succes de întreaga arie transfrontalieră Giurgiu-Ruse.

TENDINȚE ÎN TURISMUL INTERNAȚIONAL

Dezvoltarea durabilă presupune, la nivel local, atingerea în mod simultan a trei obiective: creșterea bunăstării socio-economice locale, o distribuție echitabilă a avuției locale și o integritate sporită a ecosistemelor locale. Turismul este una dintre multele forțe externe care influențează direcția și opțiunile pentru dezvoltarea locală.

Turismul urban și cel rural depind de disponibilitatea și calitatea patrimoniului natural și cultural al unor astfel de destinații și de calitatea serviciilor oferite. Însă, dezvoltarea necontrolată a turismului poate duce la degradarea acestor resurse, în cele din urmă erodând chiar potențialul de susținere a activității turistice.

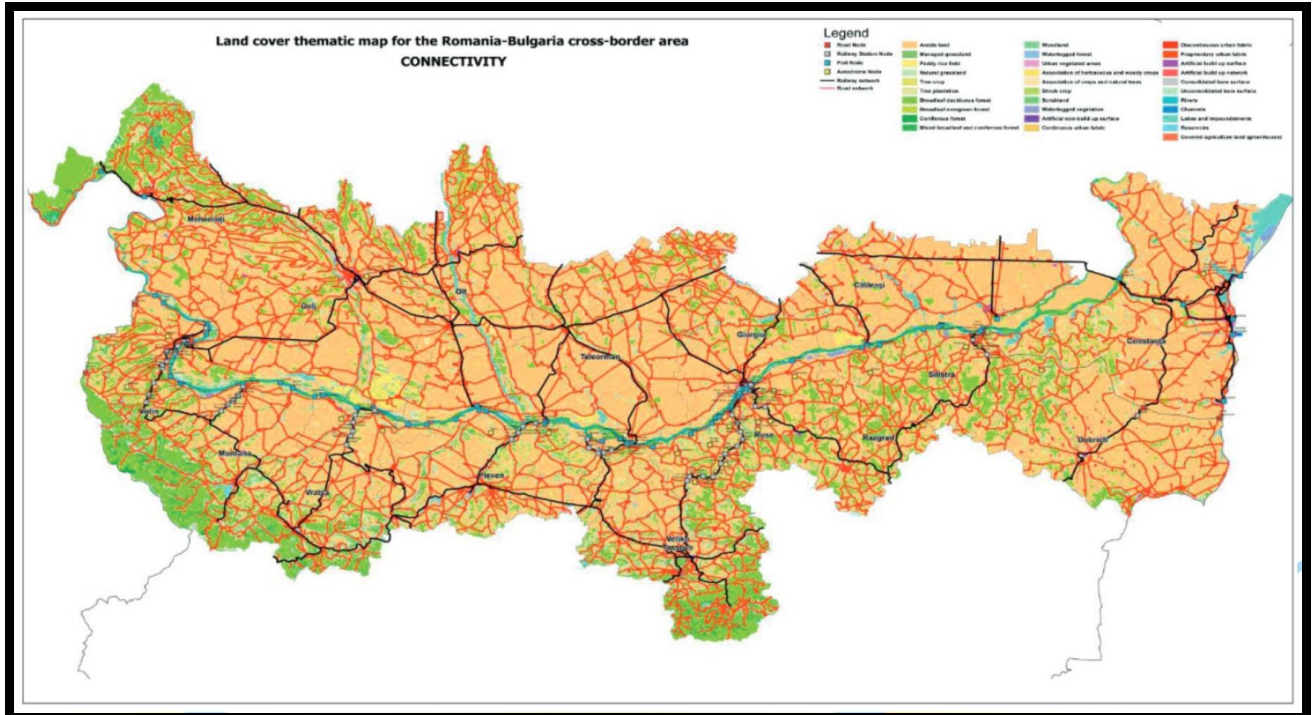
De aceea, trebuie să abordăm turismul ca un centru de interes în căutarea sustenabilității și ca un domeniu prioritar în elaborarea politicilor la nivel local, regional și național.

Regiunea transfrontalieră de la nord și sud de Dunăre are două orașe - Giurgiu și Ruse - care au potențial de evoluție și influență în întreaga arie adiacentă din regiune.

Harta panoramică a regiunii transfrontaliere româno-bulgare (Figura 1) ne arată poziția centrală pe care o ocupă zona Giurgiu-Ruse în cadrul turistic, cu posibilitatea de a fi dezvoltată în următorii ani (a se vedea linia albastră).

Figura 1. Spațiul dunărean care include regiunea Giurgiu-Ruse

Sursa: "Strategia comună de Dezvoltare Teritorială Durabilă a zonei transfrontaliere România-Bulgaria"

Peste tot în lume, urbanizarea este un proces continuu, tot mai mulți oameni mutându-se în orașe. Conform previziunilor Națiunilor Unite, până în 2050 aproximativ 70% din populația mondială va locui în orașe. Această schimbare va aduce un nou set de provocări pentru autoritățile orașelor privind aprovizionarea cu suficientă apă, suficientă energie, servicii de transport, de gestionare a deșeurilor și managementul infrastructurii într-un mod durabil.

Turismul urban a devenit unul din sectoarele turistice cu cea mai rapidă creștere. Turiștii sunt atrași într-un număr tot mai mare de vitalitatea, bogăția culturală și diversitatea oferite de orașe. Indiferent de motivul vizitării - pentru petrecerea timpului liber, afaceri, vizite la rude și prieteni - turiștii contribuie însă indirect la dezvoltarea economică a destinației, la creșterea numărului locurilor de muncă, reducerea sărăciei. Înțelegerea consecințelor creșterii cererii pentru

turism urban, a presiunilor asupra mediului natural, social și economic și a problemelor asociate este esențială pentru gestionarea turismului local și pentru asigurarea dezvoltării lui durabile.

Regiunile rurale, pe de altă parte, sunt încă, în mare măsură, dependente de activitățile economice tradiționale (exploatarea resurselor naturale, agricultură, sivicultură etc.), care rămân principala sursă de venit și oportunități de angajare. Fiind vulnerabile în fața instabilității climatice, zonele rurale sunt adesea dependente de ajutorul financiar guvernamental. Aceste zone, însă, dispun de un patrimoniu cultural, divers și bogat și de resurse naturale de mare atractivitate. Mai cu seamă, valorile culturale reprezintă o resursă importantă pentru turismul rural. Iar generarea unor activități turistice responsabile poate conduce la dezvoltarea durabilă socio-economică a comunităților rurale și contribui, în același timp, la conservarea și perpetuarea moștenirii culturale.

Pe parcursul ultimelor șase decenii, turismul a cunoscut o uimitoare expansiune și diversificare, devenind, la nivel global, unul dintre sectoarele cu cea mai rapidă creștere economică.

În ciuda șocurilor ocazionale, în timp, industria turistică a înregistrat practic o creștere neîntreruptă. Astfel, în 1950, la nivel mondial, se înregistrau doar 25 de milioane de sosiri de turiști internaționali. Acest număr a crescut la 166 de milioane în 1970 și la peste 436 de milioane turiști în 1990 (UNWTO, 2009). Iar numărul de sosiri turistice internaționale a continuat să crească în mod constant în ultimele trei decenii, depășind în 2012 un miliard, ajungând în 2014 la 1138 milioane sosiri internaționale, cu o creștere de 4,7% față de anul anterior (UNWTO, 2015).

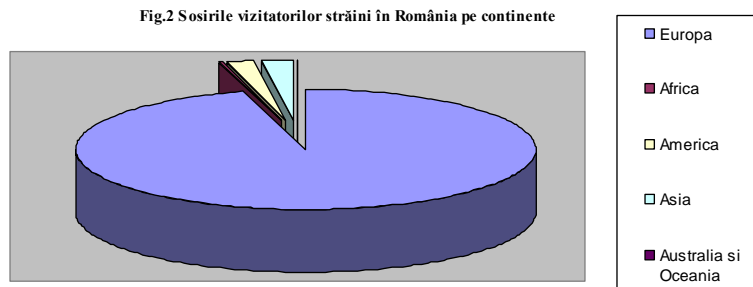
Și, conform UNWTO, tendințele pe termen lung, până în 2030, privind numărul de sosiri turistice internaționale sunt de creștere cu 3,3%, în medie, anual. Aceasta înseamnă că, în anul 2030, numărul de sosiri turistice internaționale

se va apropia de 2 miliarde¹.

Conform datelor publicate de UNTWO, Europa a înregistrat, de-a lungul multor ani, mai mult de jumătate din totalul sosirilor turistice din întreaga lume (atrăgând, spre exemplu, în 2013, 534 milioane vizitatori, adică 52% din total).

După cum se poate observa (vezi Tabelul 1) și în România s-a înregistrat aceeași tendință de creștere a numărului de turiști sosiți din alte țări, deși, odată cu instalarea ultimei crize financiare mondiale, s-a înregistrat o scădere a numărului de vizitatori străini, iar creșterea ce a urmat a fost mult mai lentă decât cea din perioada pre-criză (2006-2008). De asemenea, din figura de mai jos, se constată, că cei mai mulți turiști au sosit din Europa (UNTWO, 2015).

Fig.2 Sosirile vizitatorilor străini în România pe continente

Iar din tabelul de mai jos, se poate remarca faptul ca cei mai mulți vizitatori străini în România provin din țările vecine: Ungaria, Moldova, Bulgaria și Ucraina - de luat în considerare pentru perspectiva strategiei turistice de față.

Tabel 1. Sosiri ale vizitatorilor străini în România pe continente și țări de origine
Mii persoane

Proveniența	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Europa	6306	5522	5690	7289	8410	7203	7098	7180	7473	7526	7815
U.E.	3847	2868	2803	4811	5566	4799	4456	4391	4673	4719	4996
Austria	90	129	151	218	210	180	177	193	218	200	202
Belgia	24	27	27	43	44	37	42	50	47	48	55

¹ D. Tătaru, E.M. Iștoc - "Rolul turismului urban în dezvoltarea durabilă a României", CEIS, Academia Română, 2015

Proveniența	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bulgaria	375	389	399	818	1115	877	786	797	944	1136	1209
Cipru	7	9	9	13	11	8	8	10	9	7	9
Danemarca	11	15	17	18	17	13	11	14	14	12	15
Estonia	2	1	2	4	6	4	4	4	4	5	7
Franta	93	110	129	184	183	150	131	153	150	136	147
Finlanda	4	4	7	10	10	9	8	11	7	7	7
Germania	296	354	343	473	522	443	395	381	439	448	470
Grecia	46	61	64	104	118	90	71	83	77	76	72
Irlanda	5	6	11	14	15	11	10	13	13	11	17
Italia	231	271	278	398	433	375	331	352	340	332	355
Luxemburg	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	2
Letonia	2	3	2	3	4	4	4	4	4	6	6
Lituania	5	4	4	7	10	10	9	9	11	10	12
Malta	1	1	1	1	1	1	2	2	3	2	3
Olanda	39	53	50	79	80	67	66	78	76	71	78
Polonia	133	62	75	191	277	223	238	250	301	300	308
Portugalia	4	6	9	16	16	20	47	47	41	53	62
Regatul Unit	55	77	90	118	128	104	92	109	113	104	140
Cehia	61	50	52	10	135	101	80	80	96	90	84
Slovacia	89	48	41	120	148	114	98	84	100	100	97
Slovenia	11	9	12	29	37	35	23	17	19	23	21
Spania	20	29	43	70	71	67	63	77	74	64	76
Suedia	14	16	18	25	24	19	24	26	255	22	25
Ungaria	2603	1522	1367	1743	1950	1836	1735	1546	1547	1443	1495
Croatia	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12	22
Federatia Rusa	53	49	54	54	63	73	92	120	159	176	73
Belarus	25	34	43	47	37	43	57	57	96	143	58
Iugoslavia	220	148	167	171	184	170	244	251	-	322	315
Rep. Moldova	1213	1435	1490	1110	1429	1043	1216	1330	1120	995	1277
Turcia	195	201	219	284	303	258	265	271	267	254	255
Ucraina	310	328	433	720	730	724	672	648	740	794	716
Africa	12	12	14	16	18	17	21	22	24	25	28
Egipt	5	4	4	5	6	4	6	6	7	7	7
America	139	154	172	189	192	169	171	182	207	209	294
SUA	111	120	130	139	137	119	117	123	144	142	221
Asia	135	142	151	212	224	171	195	211	216	241	285
Israel	55	59	62	105	96	76	81	83	80	95	136
Australia, Oceania și alte teritorii	7	8	9	14	16	14	13	15	16	17	19

De-a lungul ultimilor ani, turismul s-a dovedit a fi o activitate economică surprinzător de puternică și rezistentă și un factor care contribuie fundamental la redresarea economică prin generarea a miliarde de dolari în exporturi și crearea a milioane de locuri de muncă. Acest lucru a fost valabil pentru destinații din întreaga lume, dar în special pentru Europa, care se luptă să-și consolideze calea

de ieșire dintr-una din cele mai grave perioade economice ale istoriei sale.

Turismul pare a avea o contribuție importantă la redresarea economică a majorității regiunilor europene. Este de reținut acest aspect pentru importanța proiectului de față.

Din punct de vedere macro-economic, cheltuielile realizate de vizitatorii internaționali sunt considerate exporturi în țara de destinație și importuri în țara de reședință a vizitatorilor. Pentru multe țări, turismul intern reprezintă, astfel, o sursă vitală de venituri în valută, șanse pentru ocuparea forței de muncă și oportunități pentru dezvoltare. Așa trebuie privite lucrurile și la nivelul unui județ.

Desigur, turismul generează și venituri din export prin intermediul serviciilor de transport internațional de călători, prestate nerezidenților. Turismul internațional (cuprinzând serviciile turistice și transportul de pasageri) reprezintă 30% din exporturile mondiale de servicii și 6% din totalul exporturilor de bunuri și servicii. Ca și categorie de export la nivel mondial, turismul se situează pe locul al patrulea, după combustibili, produse chimice și produse alimentare.

În anul 2017, industria turismului înregistra o creștere de 4,6%, comparativ cu economia globală - la care creșterea era de 3%. Unul din cinci noi locuri de muncă a fost creat de industria turistică (WTTC, 2018).

Turismul rămâne una dintre cele mai mari și mai dinamice industrii din lume, cu cea mai rapidă dezvoltare înregistrată la începutul mileniului trei (Naisbitt, 1990, p.52), revenindu-i unul din zece locuri de muncă din întreaga lume (313 mil. oameni) și generând 10,4% din PIB-ul mondial ².

În unele regiuni de pe glob, turismul constituie un adevărat boom. Dar, după cum se știe, fiecare boom este o monedă cu două fețe care vine cu recompensele sale, dar și cu provocări pe măsură.

Pentru a preîntâmpina provocări dificile și a crea beneficii în dezvoltarea turistică a regiunii pe care o analizăm, vă propunem abordările care urmează.

² D. Tătaru, E.M. Iștoc, L.Sarchizian - "Fundamentele turismului responsabi. Evoluții pentru România", CEIS, Academia Română, 2018

CONTEXTUL ADMINISTRATIV-ECONOMIC ȘI GEOGRAFIC AL JUDEȚULUI GIURGIU

Județul Giurgiu, cu o suprafață totală de 3.526 km², face parte din Regiunea de dezvoltare Sud-Muntenia a României, alături de județele Argeș, Călărași, Dâmbovița, Ialomița, Prahova și Teleorman.

Source: "<https://www.ocpigiurgiu.ro/judetul-giurgiu/>"

Județul Giurgiu se învecinează cu județul Călărași în est, județul Teleorman în vest, județul Ilfov și județul Argeș la nord-vest și județul Dâmbovița în nord. Suprafața județului reprezintă 1,5% din suprafața țării. În zona Giurgiu, există puncte de trecere a frontierei rutiere și feroviare între Giurgiu și Ruse.

Județul este situat în Câmpia Română, unde se întâlnesc râurile Argeș, Neajlov și Sabar. De la nord la sud, județul se extinde pe o lungime de 94 km, iar de la vest la est, măsoară 79 km. Dunărea se învecinează cu județul pe o distanță de 72 km.

Regiunea Sud Muntenia, în ansamblu, cuprinde trei forme majore de relief, distribuite astfel: munte 9,5 %, deal 19,8%, câmpie și luncă 70,7%. Suprafața județului Giurgiu este caracterizată prin forme de relief plate. Relieful este alcătuit din cinci subunități principale ale Câmpiei Române: Burnas, Vlășia, Găvanu-Burdea, Câmpia de subsidență Titu-Potlogi și Lunca Dunării. Altitudinile maxime ating extremitatea nord-vestică, cu valori de 140 m - 142 m, pe teritoriul comunei Vânătorii Mici. Altitudinea minimă este înregistrată în extremitatea sud-estică: 14,6 m, pe Dunăre, la sud de satul Greaca.

De asemenea, pe teritoriul județului găsim, într-o măsură semnificativă, păduri și teren arabil. În partea de nord a județului, există depozite de petrol și câmpuri petroliere care sunt exploatate, dar și nisipuri și pietriș, care sunt extrase din albia Dunării și din celelalte râuri din apropiere.

Din punct de vedere geomorfologic, în cadrul județului Giurgiu se individualizează două tipuri de forme de relief, și anume: câmpie fluvio - lacustră acoperită cu depozite loessoide, tabulară, nefragmentată, specifică celei mai mari părți a suprafeței județului; și câmpie aluvială, holocenă, de subsidență, cu aspect de albie majoră, reprezentând luncile dezvoltate de-a lungul râurilor și în special, de-a lungul Dunării. Prima terasă, situată la doar 3-4 m deasupra Luncii Dunării, este urmată de o a doua altitudine, ce se înalță cu 13-14 m deasupra luncii, culminând cu cea mai înaltă, Câmpia Burnasului, de 60-65 de m, ce domină lunca fluviului. Lunca Dunării, influențată de acțiunea directă a fluviului, cu lățimi ce pot ajunge în unele locuri la 10 km, este îndiguită și canalizată pe mari suprafețe, fiind transformată în teren agricol. Aluvionarea și colmatarea intensă ulterioară a luncii au dus la dezvoltarea unui microrelief variat și la ridicarea nivelului albiei Dunării. Tipul de sol care predomină este cernoziomul (încadrat în zona I de fertilitate și localizat în sudul județului, pe când în zona a II-a de fertilitate se

regăsesc centrul și estul județului), respectiv sol brun roșcat și brun de pădure (în zona a III-a de fertilitate, în nordul județului).

Ca rețea hidrografică, din totalul suprafeței de 3.526 de km², 2,72% din această suprafață reprezintă luciile de apă, cu o lungime totală a rețelei hidrografice de 837 de km, fluvial Dunărea fiind prezentă pe teritoriul județean pe lungimea de 75 de km, respectiv întreaga graniță de sud. Județul Giurgiu are un regim termic fără diferențe teritoriale semnificative, însă care determină perioade de secetă ce afectează evoluția plantelor de cultură. Dunărea este îndiguită pe tot parcursul ei din regiunea de câmpie în scopul limitării revărsărilor prin creșterea debitului. Albia fluviului Dunărea, prin îndiguirea aproape completă pentru malul românesc, poate transporta pe tronsonul aferent județului Giurgiu debite maxime anuale între 13.400 m³/s - 17.100 m³/s. Controlul debitelor maxime naturale este realizat prin cele două acumulări de la Porțile de Fier. Fluviul Dunărea, cu un stoc mediu la intrarea în țară de 170 miliarde m³/an, ar putea fi cea mai bogată sursă de apă, însă caracterul său internațional impune anumite limitări în utilizarea apelor sale, de aceea se consideră ca resursă numai jumătate din volumul mediu multianual scurs pe Dunăre (85 miliarde m³/an). Râul Argeș parcurge 113 km pe teritoriul județului Giurgiu și este îndiguit și regularizat, în cazul cursului său superior, prin crearea bazinelor de retenție cu funcție hidroenergetică ce limitează inundațiile. În amonte, râul Argeș prezintă amenajări hidrotehnice complexe, regularizare în aval de barajul Mihăilești, precum și baraje și lacuri de acumulare.

Principalii afluenți ai râului Argeș de pe teritoriul județului Giurgiu sunt: Neajlovul cu Câlniștea și Dâmbovnicul; Sabarul cu Ciorogârla (care de fapt înseamnă Dâmbovița, ca urmare a derivației Brezoaiele-județul Dâmbovița). Neajlovul, cu un debit mai redus (6,4 m³/s la Călugăreni - debit mediu anual) și cu o pantă de scurgere, mai ales după confluența cu Câlniștea, măsoară 100 km pe teritoriul județului, regimul său hidrologic fiind influențat de condițiile climatice ale Câmpiei Române. Cel mai important afluent al său este Câlniștea, care are apă mai ales în perioadele ploioase, în timpul verilor secetoase prezentând caracterul unei văi mlăștinoase. Afluenții Câlniștei au același regim hidrologic (Glavaciocul unit cu Milcovățul, Porumbeni și Izmar), astfel că pe văile lor s-au construit numeroase bazine de retenție, de importanță piscicolă. Sabarul, numit Răstoaca în

cursul său superior, își poartă apele, bogate în zilele cu precipitații abundente, dar sărace în perioadele secetoase, printr-un curs domol și sinuos, pe o lungime de 85 km. El limitează lunca Argeș-Sabar pe o lungime de peste 50 km și are un debit mediu anual, la Bolintin Vale, de 2,13 m³/s. Afluentul său, Ciorogârla, o fostă viroagă, devenită arteră hidrografică prin unirea cu Dâmbovița, este mai mult o înșiruire de mici arii lacustre sau mlăștinoase, activate de ploi sau de deversările din Dâmbovița. Densitatea medie a rețelei hidrografice pe teritoriul județului Giurgiu este de 0,24 de km/km².

Lacurile din județul Giurgiu sunt naturale (de luncă și de vale) și artificiale. Cel mai mare lac de luncă este Balta Comana, cu o suprafață de 1.180 de ha, iar prin așezarea sa într-o regiune de păduri întinse de foioase și cu un important fond cinegetic, acest lac de luncă prezintă un potențial turistic valoros. Celelalte bălți din lunca Argeșului, de suprafețe și adâncimi reduse, sunt invadate de vegetație acvatică (cu suprafețe de 10-40 de ha: la Herăști, Zăgaz și lângă satul Valea Dragului), iar în timpul viiturilor sunt activate bălți ce nu depășesc 10 ha (la Moarta-lângă Tîntava, Moarta-lângă Colibași, bălțile Dărăști și Drăgănescu). Lacurile de vale sunt frecvente pe văile Milcovățului și Ciorogârlei, însă își reduc foarte mult dimensiunile odată cu seceta, prin limitarea alimentării din râuri, precipitații și izvoare de adâncime (parte din pânza freatică). Lacurile artificiale sau iazurile sunt realizate prin bararea văilor cu scurgere temporară sau cu debit mic, în scopul regularizării și menținerii unui volum de apă necesar agriculturii și pisciculturii.

Există un număr de 86 de iazuri pe văile cursurilor de apă Bălăria, Câlniștea, Izmar, Zboiu, Valea lui Damian, Valea Porumbenilor, Parapanca, Ciuvica și alte nouă cursuri de apă. Aceste acumulări sunt administrate de diferiți agenți economici sau de către primăriile localităților respective.

Fondul piscicol din județul Giurgiu este unul impresionant și divers (spre exemplu: crap, caras, șalău, știucă) și se întinde pe 2.444 de ha de luciu de apă. Pe raza județului Giurgiu, există 28 unități de producție în acvacultură, cu o suprafață de 2.383 ha, trei asociații de pescuit sportiv și o asociație de pescari profesioniști pentru pescuitul comercial exercitat în apele fluviului Dunărea.

Subsolul județului a fost prospectat și s-a evidențiat faptul că există

următoarele resurse: zăcăminte de petrol și gaze (în toată câmpia de subsidență și în Câmpia Neajlovului).

Calitatea aerului în mediul urban este afectată grav de noxele generate de traficul rutier, de centralele termice, respectiv de activitățile industriale. Poluarea datorată traficului intens pe toate categoriile de drumuri nu este atenuată de o valoare corectă a suprafeței de spații verzi (70 ha în cele trei UAT-uri urbane giurgiuvene): în municipiul Giurgiu 54 de ha, în orașul Mihăilești 15 ha și numai un hectar în Bolintin-Vale. La nivel regional, media este de 316 ha de spații verzi pe județ, adică de 4,5 ori mai mult decât în județul Giurgiu. Dintre factorii care favorizează acumularea și menținerea poluanților în atmosferă sunt de reținut: străzile înguste și prost ventilate, aglomerarea mare a clădirilor, absența spațiilor verzi.

Din punct de vedere administrativ-teritorial, județul Giurgiu cuprinde: municipiul Giurgiu, orașele Mihăilești și Bolintin Vale și 51 de comune. De cele 54 de unități administrative-teritoriale (UAT-uri) aparțin 167 de sate.

Giurgiu se situează printre județele cu cel mai mic număr de persoane care trăiesc ca populație stabilă, 281.422 locuitori. În Giurgiu, comunele dețin peste două treimi din populația stabilă, zona rurală reprezentând 70,8% din total. Populația stabilă din cele trei orașe ale sale este împărțită astfel: Giurgiu - 61.400 de locuitori, Bolintin Vale - 12.900 de locuitori și Mihăilești - 7.900 de locuitori. Informații etnice au fost disponibile pentru 263.800 de persoane, dintre care români au fost 248.400 (94,1%), romi de 15.200 (5,8%) și alte etnii sub 1%.

La nivel de regiune, județul Giurgiu este cel mai puțin urbanizat, având un procent de 5,55% UAT-uri urbane. Municipiul Giurgiu are 4.761ha, orașul Mihăilești are o suprafață de 6.812ha, iar orașul Bolintin Vale are 3.900ha. Mediul urban în județul Giurgiu cuprinde municipiul Giurgiu - reședința de județ, care este pol metropolitan cu potențial regional limitat (județean), fiind unul dintre cei 5 poli de acest tip la nivel regional și 18 la nivel național, în timp ce orașele Bolintin-Vale și Mihăilești sunt poli urbani de importanță locală, cu 13 orașe de acest tip în Regiunea Sud-Muntenia și 96 la nivel național. Conform OECD, județul Giurgiu este

un județ predominant rural, respectiv cu funcție agrară (EDORA, 2012), cu caracteristici de regiune rural-periurbană, cu aproximativ 50% din populație ocupată în sectorul agricol. Economia sa constă în principal din agricultură, industrie și comerț - ca activități semnificative.

Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP) definește caracteristicile generale pe care le îndeplinesc diferitele categorii de poli urbani, această ierarhizare fiind utilă în relația corespondentă între tipurile de măsuri, inclusiv turistice, categoriile de poli și obiectivele europene (obiective aferente Agendei Teritoriale 2020, Strategiei Europa 2020, Cartei de la Leipzig, respectiv obiective conform pachetului legislativ 2014-2020).

Prin PUG 2010, municipiul Giurgiu prezintă o zonă de influență periurbană pentru comunele învecinate: Gostinu, Oinacu, Frătești, Stănești, Slobozia, Malu, Vedea (de la Est la Vest). Comunele care se localizează la limita superioară a acestei zone sunt definite drept parte dintr-o zonă cu funcționalitate periodică și constantă, zonă din care fac parte comunele: Prundu, Băneasa, Daia, Izvoarele, Răsuceni, Toporu, Putineiu, Gogoșari, Găujani. Jumătate din teritoriul județean este considerat, conform documentației de urbanism menționată, drept zonă de influență excepțională, calitate asigurată de proximitatea față de capitală³. Teritoriul municipiului este înconjurat de zone industriale în partea de sud (fiind abandonată o zonă însemnată), nord și vest.

Mai mult, municipiul Giurgiu este unul dintre cele mai importante porturi românești de pe Dunăre. Reședința județului este situată pe rutele București-Sofia-Atena și București-Istanbul. Municipiul Giurgiu este nod intermodal pentru trei sisteme de circulație: rutier, feroviar și naval, aflându-se situat atât pe legătura europeană est-vest și nord-sud pentru transporturile rutiere și feroviare, cât și pe Marea Nordului-Marea Neagră, pentru transportul naval. Ca port la Dunăre, dispune de 2 km de chei amenajat la Dunăre și 1,5 km la canalul Sf. Gheorghe, iar activitățile portuare și înființarea Zonei Libere fac necesară reorganizarea acestei

³ "Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a Județului Giurgiu 2014-2020" – Consiliul Județean Giurgiu

activități prin apariția de porturi specializate: de pasageri, mărfuri, turistice, pentru ambarcațiuni sportive și de agrement, similare gărilor CFR din municipiu.⁴

Compania Națională Administrația Porturilor Dunării Fluviale SA (APDF) îndeplinește funcția de autoritate portuară pentru 18 porturi și locuri de operare de la Baziaș până la Cernavodă. APDF utilizează atât infrastructura de transport naval ce i-a fost concesionată, cât și bunurile aflate în patrimoniul propriu. În zona de activitate a APDF Giurgiu, se regăsesc 7 porturi fluviale românești, care fac parte din rețeaua europeană de transport TEN-T, respectiv: Moldova Nouă, Drobeta Turnu-Severin, Calafat, Giurgiu, Oltenița, Călărași și Cernavodă.

Accesul rutier către rețeaua portuară se realizează din rețeaua stradală a municipiului, având legături cu DJ 504, DJ 507, DN 5, DN 5B, DN 5C, și legături feroviare asigurate prin linii de rebrusment la toate cele 4 sectoare, din gara Giurgiu la rețeaua de căi ferate zonală. Portul Giurgiu este amplasat în zona km 494-491, fiind dezvoltat în trei amplasamente, conform informațiilor publicate de Compania Națională Administrația Porturilor Dunării Fluviale S.A. Giurgiu⁵.

Județul Giurgiu dispune de un sistem de drumuri publice format din drumuri naționale (311,128 km), drumuri județene (537,543 km), drumuri comunale (308,772 km), respectiv 34 de poduri pe traseele de drumuri județene (cu o lungime de 2.210 m) și 20 poduri pe traseele de drumuri comunale (1.054,81 m). Infrastructura rutieră pe teritoriul județului este compusă din: DN 5 (E70, E85) București - Giurgiu-vamă - Bulgaria, DN 6 București - Alexandria - Craiova - Timișoara, E 81 (A 1) București - Pitești, DN 5B Giurgiu - Ghimpați, DN 61 Găești - Ghimpați, DN 5C Giurgiu - Zimnicea, DN 41 (Giurgiu) - Plopșoru - Oltenița, DN 5 A DN 5 - Adunații Copăceni - Grădiștea - Mironești - Hotarele - DN 41 (Greaca).

Apropierea de București asigură accesul rapid la aeroporturile Otopeni și Băneasa.

⁴ Idem 3.

⁵ www.apdf.ro

În județ, funcționează servicii de transport public numai în municipiul Giurgiu. Pe ansamblu, rețeaua de drumuri și poduri din județul Giurgiu necesită modernizări, reparații, reabilitări.

Conform obligațiilor asumate de Guvernul României, rețeaua rutieră TEN-T centrală în România va trebui finalizată la nivel de autostradă sau drum expres până la finalul anului 2030, aceasta fiind constituită în domeniul infrastructurii și din relația dintre punctele de trecere a frontierei România-Ucraina, respectiv al României cu Bulgaria: (PTF RO/UA) - Siret - Mărășești - Buzău - Ploiești - București - Giurgiu (PTF RO/BG).⁶

Municipiul Giurgiu este străbătut de magistrala feroviară pan-europeană care pornește de la Ostende (Belgia) trece prin Berlin, Praga, Budapesta, București, Giurgiu, Ruse, Sofia, Istanbul sau prin Salonic și face legătura cu Atena.

S-a constatat că transportul feroviar la nivelul județului Giurgiu înregistrează un trafic din ce în ce mai scăzut. Dintre factorii care influențează valorile transportului feroviar giurgiuvean sunt de precizat: absența temporară a căilor directe de transport feroviar Giurgiu-București, precum și distanța relativ scurtă dintre capitală și municipiu, distanță care impulsionează transportul rutier cu autobuze și microbuze. Sistemul de căi ferate din județul Giurgiu are o lungime de 47 km, din care numai 24 km de cale ferată este electrificată, transportul feroviar realizând legătura dintre județ și București, orașul Ruse (Bulgaria) prin pod și Videle (județul Teleorman). Căile de transport feroviar sunt: București-Giurgiu, Giurgiu - Videle. Rețeaua de căi ferate din municipiul Giurgiu cuprinde două stații specializate: Gara Giurgiu Oraș (gara principală de pasageri pe direcțiile București - Videle) și Gara Giurgiu Nord (transport pasageri și mărfuri și control al garniturilor ce tranzitează frontiera cu Bulgaria).

Conform Raportului Băncii Mondiale, unitățile administrativ-teritoriale ale județului Giurgiu sunt accesibile, datorită parcurgerii unei distanțe până la

⁶ "Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a Județului Giurgiu 2014-2020" – Consiliul Județean Giurgiu

intrarea în București într-un timp de 40 minute pentru 5 UAT-uri localizate în vecinătatea Ilfovului și până la o oră - o oră și 20 de minute pentru două treimi din UAT-urile giurgiuvene - ceea ce este benefic pentru turism. Acestui avantaj de accesibilitate i se asociază trasee de navetă între Giurgiu și București-Ilfov, aici evidențiindu-se și evoluția orașelor Mihăilești și Bolintin Vale, localizate adiacent graniței cu Ilfov.

În principiu, zona funcțională urbană a orașului București se extinde cu mult dincolo de limitele județului Ilfov. În mod deosebit, zona din județul Giurgiu localizată în partea de vest a orașului București ar putea profita de pe urma conexiunilor îmbunătățite din domeniul infrastructurii. Aceasta este una dintre cele mai dens populate regiuni ale României, dar și una dintre cele mai dezvoltate.

În esență, Regiunea Sud-Muntenia gravitează în jurul Bucureștiului, iar autostrăzile București-Pitești, București-Ploiești și București-Constanța au contribuit la transformarea acestei regiuni într-una dintre cele mai conectate din România, atribut în favoarea dezvoltării turismului în județ și aria transfrontalieră Giurgiu-Ruse.

Din punct de vedere al circulației turistice în regiune, se așteaptă progrese în viitor față de rezultatele modeste de până acum.

Astfel, ca **tipuri de structuri de primire turistică**⁷ în municipiul Giurgiu, în 2014 erau în total 11, iar în 2018 au crescut la 17, dintre care: de la 4 hoteluri în 2014 s-a ajuns la 7 hoteluri în 2018; exista un hostel și s-a mai construit doar unul în 2018; motelurile numărau 6 locații în 2014 și s-au mai desființat 2 în 2018; pensiuni turistice nu existau în 2014, regăsim două, în 2018.

În ceea ce **privește capacitățile de cazare turistică pe tipuri de structuri de primire turistică**⁸, în anul 2014 erau, per total, 570 de locuri și au crescut la 809, în 2018. Cea mai mare creștere s-a înregistrat la hoteluri, de la 286 la 439

⁷ Direcția Județeană de Statistică Giurgiu

⁸ Idem 7.

locuri și la hosteluri, de la 20 la 72 locuri, păstrând proporțiile, desigur. Pensiunile turistice au apărut din 2016, menținându-se cu un număr constant de locuri de cazare: 45, iar anul 2017 a înregistrat și funcționarea unor pensiuni agro-turistice, cu un număr de 57 de locuri disponibile, care a scăzut la 25 însă, anul trecut.

Înnoptările⁹ în structuri de primire turistică pe tipuri de cazare au înregistrat un număr total de 41.906 turiști în 2014, care a crescut nesemnificativ la 48.048 turiști în 2018. Cele mai solicitate au fost motelurile, cu 20.692 turiști cazați în 2014 și 19.678, în 2018; apoi, hotelurile, cu 17.010 în 2014 și 17.735 în 2018, o situație nesatisfăcătoare din punct de vedere turistic și economic. În hosteluri, unde s-au cazat mai mult turiști tineri, s-au înregistrat valori de 4.204 înnoptări în 2014 și de 4.908, în 2018, de asemenea creșteri minore. Singurul an în care au fost înregistrați vizitatori în cabane turistice a fost 2017. În pensiuni turistice, s-au cazat 4.710 turiști în anul 2018, ceea ce arată interesul pentru acest gen de locație - pe de-o parte, costuri mai mici, pe de altă parte, dorința de relaxare într-o atmosferă rustică.

⁹ Direcția Județeană de Statistică Giurgiu

PATRIMONIUL CULTURAL - PLACĂ TURNANTĂ PENTRU TURISMUL DIN REGIUNE

Județul Giurgiu și districtul Ruse fac parte dintr-o regiune mai puțin dezvoltată a Europei, deși dețin un patrimoniu cultural deosebit de valoros - un imens tezaur de vestigii arheologice, monumente istorice, de artă și de arhitectură, o inestimabilă moștenire etno-folclorică, cetăți dacice și romane, monumente de artă și arhitectură medievală religioasă și laică, clădiri fortificate, muzee și case memoriale, sate de interes cultural-istoric, sate etno-folclorice și de creație artistică și artizanală, manifestări culturale, tradiții de mare diversitate, unicitate gastronomică etc. - dar care este puțin pus în valoare.

Așadar, patrimoniul cultural cu potențial turistic al ariei analizate este extrem de bogat și variat, având componente dintre care unele, prin specificul lor, sunt *unicate mondiale*, demonstrând necesitatea și viabilitatea valorificării acestuia prin turism, mai cu seamă prin turismul cultural.

Având în vedere valențele culturale ale celor două arii (Giurgiu și Ruse) supuse cercetării, se cuvine a face o pledoarie pentru cunoașterea efectelor pozitive în rândul populației, a importanței patrimoniului cultural de care dispun, mai ales prin valorificarea economică a acestuia prin vectorul „turism cultural”. De asemenea, strategia de dezvoltare a turismului în aria cercetată merită să pună accentul pe tipul de turism cultural.

Patrimoniul cultural al unei regiuni sau arii poate deveni și trebuie să se constituie într-un *obiectiv turistic* important, atât datorită particularităților și interesului intrinsec pe care îl prezintă, cât și datorită creșterii continue a turismului în scopuri culturale, legat de cunoașterea trecutului propriu sau al altor

culturi/civilizații. În multe situații, călătoria turistică are ca motivație principală recreerea, însă turiștii pot profita de sejurul într-o anumită destinație și pentru a se instrui, a-și satisface curiozități de ordin cultural vizitând vestigii istorice, muzee și situri arheologice, participând la diferite festivaluri și manifestări culturale, luând parte la viața tradițională a unei comunități, parcurgând o experiență de viață. Această situație face ca *patrimoniul cultural să devină o importantă resursă turistică, o placă turnantă de creștere a potențialului turistic¹⁰ al unei zone.*

Motivațiile turiștilor pentru această formă specifică de turism sunt multiple:

- educarea personală sau a familiei;
- satisfacerea curiozității;
- căutarea ineditului;
- trăirea unor experiențe culturale;
- căutare de stimuli pentru experiențe intelectuale;
- dorința de a vedea o comunitate asemănătoare sau de a avea experiențe cu totul diferite față de viața de zi-cu-zi;
- interacțiune culturală;
- relaxare.

Satisfacerea acestora se face prin apelarea la forme diverse de *turism cultural*. Majoritatea dintre acestea au ca resursă patrimoniul cultural regional, precum și programe care integrează și componente ale patrimoniului material. Pentru a se constitui însă într-o atracție majoră, patrimoniul cultural trebuie să fie amenajat corespunzător, atât din perspectiva dezvoltării durabile (a păstrării sale în bune condiții, îmbogățirii și transmiterii generațiilor următoare), cât și din cea a turistului. Valorificarea patrimoniului cultural ca resursă turistică, amenajarea sa corespunzătoare implică *responsabilitate culturală, științifică, morală și respectarea eticii*. Însemnătatea diferitelor elemente componente ale

¹⁰ Așa cum este cazul regiunii transfrontaliere Ruse - Giurgiu

patrimoniului cultural ar putea crește printr-o amenajare corespunzătoare a acestuia.

Patrimoniul cultural ca resursă turistică nu ar aduce beneficii numai agentului de turism sau populației din apropiere, prin încasările care s-ar realiza sau diferitele amenajări logistice necesare, amenajări ce ar putea fi folosite și de localnici. De asemenea, beneficiile turiștilor nu s-ar limita numai la o îmbogățire culturală și spirituală. Ci patrimoniul bine gestionat și prezentat publicului poate îndeplini diferite *funcții sociale* importante: de educare, de cercetare, îmbogățire social-culturală a comunității prin aflarea și cunoașterea propriei istorii, păstrarea, recondiționarea și dezvoltarea vestigiilor trecutului. Ideal ar fi ca aceste acțiuni de natură spirituală să se combine cu performanțe economice care este posibil să ducă, în foarte multe cazuri, la autofinanțare, la o dezvoltare durabilă. Potențialul ariei analizate dispune de toate condițiile pentru realizarea acestui deziderat.

Pentru a deveni o resursă turistică cu impact semnificativ asupra unei game variate de turiști, *patrimoniul trebuie amenajat corespunzător*. Dezvoltarea "societății de agrement" precum și alți factori de natură socială și mentală au dus la creșterea turismului cultural în lume, la transformarea sa într-un fenomen de masă. Se consideră chiar că o creștere semnificativă, poate cea mai mare, a înregistrat-o publicul monumentelor istorice. Atracția acestora crește prin amenajarea lor, atât în conformitate cu exigențele publicului, dar și cu cele ale specialiștilor în domeniu, pentru a nu deteriora sau chiar distruge respectivul monument. Dacă se respectă aceste principii de bază, valoarea economică, culturală și socială a respectivelor obiective va spori, iar în unele cazuri obiectivul sau destinația în cauză pot fi salvate. Având în vedere starea precară a majorității monumentelor istorice, faptul că în cele mai multe cazuri nu au primit atenția necesară o lungă perioadă de timp, o abordare de acest fel devine un stimulent pentru angajarea în protejarea și recondiționarea monumentelor istorice, dar și un semnal de alarmă pentru autoritățile locale din județul Giurgiu și din întreaga zonă vizată.

Restaurarea, conservarea și prezentarea către public trebuie făcute cu maximă responsabilitate, “respectându-se substanța veche și documentele autentice”. Aceasta trebuie să surmonteze o serie de piedici, cum ar fi: existența / inexistența specialiștilor necesari, păstrarea autenticității, probleme legate de tehnologiile existente și materialele disponibile, fără a lua în considerație și resursele financiare importante care ar fi necesare chiar și pentru lucrări de întreținere curentă, de salvare urgentă sau numai de mai mică amploare.

Valoarea patrimoniului cultural național nu rezidă, în cea mai mare parte, în cuantificarea financiară a bunurilor respective, ci în evaluarea financiară și spiritual-culturală a unor elemente intangibile care îi determină utilitatea lui pentru societatea contemporană. Se iau în considerație, mai cu seamă, o serie de *elemente imateriale*, cum ar fi: unicitatea produsului, simbolurile culturale ce îi pot fi atașate, istoria sa și a celor care l-au produs, prestigiul oferit comunității etc. Pentru a putea fi evaluat, fiecare element de patrimoniu trebuie, pe de o parte, restaurat și conservat cu grijă pentru a nu se deteriora și a-și pierde astfel din valoare, dar și, pe de altă parte, studiat din perspective diverse și complementare pentru a se putea cunoaște mai bine valențele și importanța sa istorică, artistică, culturală și spirituală.

La nivelul municipiului Giurgiu, au fost identificate mai multe monumente istorice cu probleme, dar șapte dintre acestea sunt efectiv abandonate. Acestea sunt:

- Școala Comercială sau fostul Institut de Proiectări (pe strada Mircea cel Bătrân, o stradă veche, plină de clădiri-monument lăsate în paragină); acesta se află astăzi pe Lista monumentelor Istorice, codul asociat fiind GR-II-m-B-14889;
- Casa Vasile Dorobanțu (pe strada Constantin Dobrogeanu Gherea);
- Clădirea de la numărul 7 (pe strada Vasile Alecsandri);
- Casa dr. A. Vianu (tot pe strada Vasile Alecsandri);
- Casa Vârbănescu (pe strada Mihail Sadoveanu);
- Casa I. Răcășanu (astăzi, han) și
- fostul Restaurant Meteor.

Pentru ca patrimoniul cultural să fie conservat în condiții optime, să fie prezentat corespunzător publicului larg, să poată fi studiat, trebuie să existe *resurse umane* adecvate ca pregătire și număr. Trebuie să fie pregătiți și să activeze în permanență numeroși specialiști care să se ocupe de diferite aspecte. Acești experți trebuie să lucreze în și să fie susținuți de organizații corespunzătoare și de o legislație coerentă, îndreptată spre interesul societății și al patrimoniului.

Modul în care o comunitate locală reușește să își folosească patrimoniul antropic și natural - înțelept și cu moderație, este esențial pentru asigurarea opțiunilor de dezvoltare viitoare. Aici intervine *turismul responsabil*.

Activitățile economice, care valorifică patrimoniul și resursele naturale au un impact direct asupra acestora. Acest impact poate fi benefic, cum ar fi dezvoltarea componentei turistice, sau dăunător, cum ar fi poluarea, epuizarea resurselor, crearea de peisaje neatractive sau reducerea biodiversității.

Județul Giurgiu deține un tezaur important de vestigii arheologice, monumente istorice, de artă sau de arhitectură, ca și a un inestimabil patrimoniu etnofolcloric, ce atestă evoluția și perenitatea pe aceste meleaguri, dezvoltarea culturii și artei. Tot acest fond cultural-istoric reprezintă pe piața internațională o parte însemnată a ofertei turistice și o componentă a imaginii turistice a ariei Giurgiu-Ruse din regiunea Dunării.

.....

PRINCIPALELE RESURSE ANTROPICE ȘI NATURALE DIN

TERITORIUL JUDEȚULUI GIURGIU

Conform informațiilor de la MDRAP din Studii de fundamentare a SDTR 2014-2020, incluzând Planul Administrativ Teritorial Național (aprobat prin Legea nr. 190/mai 2009), zonele, dar și accesibilitatea acestora, identificate cu resurse turistice, antropice și naturale, cu potențial, unde resursele sunt considerate drept concentrare mare și foarte mare în teritoriu sunt următoarele:

Destinația	Resurse dominante		Probleme ale infrastructurii	
	antropică	naturală	turistice	tehnice
Municipiul Giurgiu	X			
Comuna Comana	X	X	X	
Comuna Greaca		X	X	X
Orașul Mihăilești		X	X	
Comuna Ghimpați		X	X	
Comuna Prundu		X	X	X

Adaptare prezentare, conform informații sursă

Se constată că cele mai valoroase zone de vizitat din județ sunt orașul-reședință de județ Giurgiu și comuna Comana, în care se concentrează elemente de patrimoniu cultural, dar și resurse de bio-diversitate. Un alt aspect constatat este că la aproape toate destinațiile persistă disfuncționalități în infrastructura turistică, iar cea de transport este precară în câteva zone.

RESURSE ANTROPICE CU POTENȚIAL TURISTIC DIN JUDEȚUL GIURGIU

Elemente de patrimoniu arhitectural, istorico-religios

În întreg județul Giurgiu sunt **540 de monumente istorice**, înscrise la Institutul național al patrimoniului, ce aparține de Ministerul Culturii și se întâlnesc atât în perimetrele urbane, cât și în zonele rurale.

Județul deține **monumente istorice, de artă și arhitectură medievală, religioasă și laică**, construite în cele mai diverse stiluri arhitectonice și răspândite pe întreg teritoriul, constituindu-se într-un potențial cultural valoros.

La unele **edificii religioase**, ridicate în etape, se observă o îmbinare de diferite stiluri, în funcție de epoca în care s-a continuat realizarea acestora.

Muzeele și casele memoriale sunt componente culturale semnificative pentru turism, prezintă o mare varietate după conținut și importanța fondului de exponate.

Numeroasele **muzee** dețin un bogat material factic privind istoria și civilizația poporului român și a locuirii permanente pe aceste meleaguri.

Monumentele de artă plastică, numeroase ca realizări ale genului, evocă memoria înaintașilor noștri, a luptătorilor pentru libertatea patriei și a poporului sau a marilor evenimente sociale și politice ale vremii.

Instituțiile de cultură și de artă, cele mai reprezentative, se află în municipiul Giurgiu. Importanța acestora pentru turism este dată atât de valoarea arhitectonică și artistică, cât și de preocupările culturale pe care le au acestea sau de specificul activităților științifice și instructiv - educative.

Elemente de etnografie și folclor

Județul Giurgiu se numără printre zonele în care mărturiile de civilizație și cultură continuă să fie în zilele noastre bogate și pline de vigoare. În această parte a regiunii Dunării, creația populară în diverse domenii ale artei populare, meșteșugurilor și gastronomiei, ale folclorului literar, muzical și coregrafic

cunoaște o dezvoltare deosebită, ea căpătând, pe fondul puternic al tradițiilor, o multitudine de noi forme și expresii artistice cu trăsături de originalitate.

Trăsăturile fundamentale ale culturii populare românești sunt autenticitatea, originalitatea, unitatea în varietate a fenomenelor și continuitatea. Aceste trăsături se împletesc strâns cu ingeniozitatea și inventivitatea reflectate în creații de civilizație materială, în datini și obiceiuri, în creație literară orală, în cântecul și dansul popular.

Un potențial turistic etnografic și folcloric bogat, variat, cu note de specificitate îl dețin și în zilele noastre mai cu seamă anumite **zone etnografice și comunități rurale** din județ, pe care le-am identificat printr-o analiză la fața locului, asupra unor comune cu potențial de dezvoltare turistică, posesoare de resurse ce pot conferi atractivitate vizitatorilor.

Vestigiile etnografice ale culturii materiale și spirituale, care prin trăsătura lor de perenitate au ajuns până în zilele noastre în multe și diverse forme, sunt foarte grăitoare în ceea ce privește vechimea multimilenară a rădăcinilor culturii populare românești, unele din fenomenele acesteia conducându-ne până în epoca traco-daco-getică sau chiar în vremi mai îndepărtate.

Personalități ale culturii române

În județul Giurgiu s-au născut personalități ale literaturii române, precum sunt: **Dimitrie Bolintineanu, Petre Ghelmez.**

Alți oameni de cultură au desfășurat activități în orașul Giurgiu, precum au fost: **Tudor Vianu, Ion Barbu** (Dan Barbilian) sau au poposit în micuțul “târgușor”, așa cum a făcut-o genialul poet național român, **Mihai Eminescu.**

ORAȘUL GIURGIU - buchet de istorie și cultură

*“Fie că i s-a spus **Trimamius** în timpul romanilor, fie că genovezii, în trecerea lor, l-au botezat **Santo Giorgio**, oricâte hoarde barbare ar fi trecut, oricâte pustiiri ar fi suferit, ori de câte ori s-ar fi rezidit, în parte sau întreg, pe același loc, sau câteva sute de metri mai la răsărit sau mai la apus, viața lui a depășat un mai mare număr de ani decât își poate cineva închipui și ea nu a fost niciodată întreruptă timp atât de îndelungat, cum s-a putut crede. Un popor poate suferi o prefacere, un amestec cu alte popoare, modificarea graiului, schimbarea portului, poate chiar să-și schimbe numele, dar niciodată nu piere” - spunea, la 1935, Scarlat Stăncescu, primarul de atunci al Giurgiului.*

Cercetările arheologice au scos la lumină dovezi despre așezări umane stabile în zonă, datate încă din perioada neoliticului. Descoperirile cercetărilor au confirmat continuitatea prezenței locuitorilor în imediata apropiere a fluviului și legătura dintre îndeletnicirile lor și condițiile de viață din lunca Dunării.

Primele atestări documentare ale **Cetății Giurgiu** se regăsesc abia în a doua jumătate a secolului al XIV-lea și sunt realizate de autori străini, anume: „Itinerariul de la Bruge”(o listă de localități pe care pelerinii occidentali le aveau ca reperi și popasuri în drumul lor către Țara Sfântă) și „Codex Latinus Parisinus” (unde Cetatea este amintită sub numele **Zorio**, însemnând un „loc deșert”). Aceste documente menționează începutul existenței orașului și a cetății Giurgiu înainte de 1396, an în care s-a trecut la ridicarea zidurilor Cetății din Insulă, din ordinul domnitorului Mircea cel Bătrân (1386 - 1418). De altfel, anii domniei lui Mircea cel Bătrân par să fi fost una dintre cele mai faste perioade pentru Giurgiu.

Se pare că derivarea numelui vine de la un fondator de stat al cărui nume era **Jurj, Giurge sau Giurgiu**. Numele Giurgiu este întâlnit frecvent în onomastica transilvăneană, ceea ce face plauzibilă ipoteza întemeierii așezării de către un păstor venit prin transhumanță, precum legendarul cioban Bucur, fondatorul orașului București.

Actul de naștere al orașului este considerat primul dintre cele două tratate de alianță încheiate de Mircea cel Bătrân, domnul Țării Românești, cu regele Poloniei Vladislav Jagello, documente redactate la Cancelaria Domnească și semnate în Cetatea Giurgiului, la 23 septembrie 1403, respectiv la 17 mai 1411. În anul 1427, Dan al II-lea recucerește cetatea, dar aceasta nu rămâne decât două decenii sub cărmuirea domnilor pământeni, pentru că, în 1438, Imperiul Otoman o ia din nou în stăpânire. Până la 1574, când, în timpul domniei lui Alexandru al II-lea Mihnea, se hotărniceste teritoriul Raialei Giurgiu, cetatea supraviețuiește mai multor asedii, războaie și chiar incendiului ordonat de Vlad Țepeș, în 1462, după nimicirea garnizoanei turcești și reocuparea fortificației. Mihai Viteazu își leagă și el numele de Cetatea Giurgiu, pe care o recucerește de sub stăpânirea Imperiului Otoman în 1595. Cetatea este din nou incendiată. Turcii revin ca stăpâni în Giurgiu, în 1597, și refac și întăresc cetatea de la Dunăre, cedând-o abia în 1659 domnitorului Mihnea al III-lea Radu.

După cucerirea de către turci, teritoriul a fost inclus în sistemul administrativ otoman, devenind parte a vilaietului Rumeliei, sangeacului Nicopolei și kazalei Giurgiu (Yerkökü). Avanpost al Imperiului, orașul aflat pe malul stâng al Dunării devine sediu militar, administrativ, judecătoresc, vamal și negustoresc, intermediar aproape permanent al relațiilor dintre Înalta Poartă și Țara Românească. Apartenența la Imperiu, prezența unor trupe permanente cantonate în interiorul localității a determinat un mod de viață influențat de lumea orientală. Asemenea tuturor teritoriilor cucerite și încorporate în granițele Imperiului Otoman și la Giurgiu populației creștine i s-a permis practicarea propriei religii, aceasta având totodată drepturi și obligații similare cu ale musulmanilor. De-a lungul timpului, orașul a fost cunoscut sub diverse denumiri, toate având însă o rădăcină comună care trimite într-un fel sau altul la Giurgiu. În documentele cancelariilor occidentale orașul este menționat ca **Zorio**, **Georgevio**, **Georgevo**, **Giorgewo**, **Jeorgie**, **Giurdcsov**, iar în cele otomane apare cu denumirea de **Yer-Köki**, **Yerkökü**, **lörkövi**, **lerköy**.

Un secol mai târziu, în 1770, rușii atacă și ard orașul, pentru ca, după 1771, turcii să recucerească noua cetate Giurgiu (**Tabia**). În acea perioadă, se

construiește **Turnul Ceasornicului**, cu rol de punct de observație în garnizoana turcească. Austriecii au asediat și ei Giurgiu, dar fără succes, la 1790, pentru ca, în perioada războiului ruso-turc, din 1806 - 1812, orașul să aibă din nou de suferit. Mari distrugereri au provocat orașului și al doilea război ruso-turc (1828-1829), însă Pacea de la Adrianopole a consfințit trecerea definitivă a orașului la Țara Românească. Fosta „kaza” a Giurgiului este retrocedată Țării Românești, fortificațiile sunt demolate, iar garnizoana și covârșitoarea majoritate a populației musulmane se retrag la sud de Dunăre. Reședința administrativă a județului Vlașca se mută în anul următor de la Găești la Giurgiu, localitatea beneficiind apoi de planul de sistematizare al inginerului austriac Moritz von Otto (asemenea Brăilei și noilor orașe Alexandria și Turnu Severin).

Giurgiu a devenit reședința județului Vlașca în anul 1830, iar, în ianuarie 1831, își intră în atribuții primul magistrat (primar) al orașului. Din același an, datează și **prima grădină publică - „Aleiu”**, astăzi cel mai bătrân parc al orașului.¹¹

În anul 1834, de la Atelierele Navale a fost lansată la apă prima navă comercială sub pavilion românesc - „Marița”, a fost inaugurat iluminatul public cu felinare și a fost înființat Serviciul de pompieri al orașului. Primul spital din Giurgiu a fost deschis în anul 1835 (pe amplasamentul lui funcționează și azi Spitalul Județean Giurgiu) și a fost comandat și executat **Planul de sistematizare al orașului Giurgiu** de către arhitectul Moritz von Otto, supranumit și „părintele” modelului radial al străzilor orașului. Orașul a fost gândit înainte de 1900 în **sistem „étoile” (stea)**, după modelul Parisului, ca „**orașul-farfurie**”.

Sistematizarea modernă a orașului Giurgiu, croită după planurile polcovnicului rus Nilson și ale inginerului austriac Moritz von Otto, a avut în vedere punerea în valoare a turnului. Comandanții ruși, plus inginerii care erau austrieci și care văzuseră cum se organizează un oraș în vestul Europei, au început modernizarea și la Giurgiu. Era la modă sistemul în étoile văzut la Paris. Așa că se ia turnul ca reper și se deschid străzi din care plecau toate arterele orașului. Avem

¹¹ "Strategia de dezvoltare locală 2014-2020", Primăria Municipiului Giurgiu

mai întâi piața circulară din jurul turnului, care de-a lungul timpului a purtat nume diferite - **Piața Carol 1**, **Piața Carol al II-lea**, **Piața Unirii**, care avea farfuria mică drept promenadă. Urmău un cerc pentru mașini și promenada comercială, unde erau toate spațiile comerciale. Modernizarea se pune în practică pe la 1877, așa că în ajun de Primul Război Mondial avem fotografii cu orașul organizat după „model stea”. **Modelul radial** a fost respectat cu strictețe până când regimul comunist a decis, la începutul anilor '60, ruperea de trecut, inclusiv în materie de urbanism.

Deceniile de pace și prosperitate economică au fost urmate de o nouă perioadă agitată. În anul 1848, armata otomană a trecut Dunărea, pe la Giurgiu, pentru a înăbuși Revoluția, iar capii revoluționarilor români, în frunte cu Nicolae Bălcescu, au fost încarcerăți la Giurgiu. În anii Războiului Crimeei, Giurgiu a fost ocupat întâi de armata rusă (1853), apoi de cea turcă (1854), însă războiul a adus și un lucru bun, în sensul că, din rațiuni militare, în Giurgiu a fost pusă în funcțiune prima linie de telegraf din Principatele Române.

Populația orașului a participat activ și entuziast la înfăptuirea Unirii de la 1859, iar, în anii următori, orașul a cunoscut o nouă perioadă de înflorire, în care merită consemnată lansarea la apă a primei nave românești de război - „România” (1862), apariția primului ziar local - „Credința - foița adevărului” (1867), inaugurarea primei linii de cale ferată din Principate, București Filaret - Giurgiu, deschiderea cursurilor la primul gimnaziu din oraș (1869), precum și înființarea primei filiale a Societății „Ateneul Român”.

Bombardamentele intense ale artileriei turcești, din timpul Războiului de Independență (1877 - 1878), au provocat mari distrugerii, însă orașul a renăscut din nou, cu și mai puternică dorință de progres. În deceniile de pace și prosperitate ce au urmat până în anul 1916 (când Giurgiu este distrus aproape în totalitate de bombardamentele armatelor Puterilor Centrale), viața economică, socială și culturală a orașului a cunoscut o dezvoltare deosebită, fiind deschise și date în funcțiune obiective economice precum: Șantierul Naval (1897), Fabrica de Zahăr (1914), **Podului Bizetz** (1905), mutarea portului pe brațul Smârda (1906), introducea telefoniei (1890), precum și **înființarea Societății filarmonice „Lyra”**

(1905).

Așezarea nu a fost însă scutită de efectele unor cataclisme naturale, precum seismele ori inundațiile (cea mai gravă în 1942).

Primul Război Mondial a reprezentat cel mai dificil moment din milenara istorie a acestor locuri, orașul-martir Giurgiu fiind decorat cu cea mai înaltă distincție a Armatei franceze - „Crucea de Război cu Palmete” (distincția a fost înmânată autorităților locale, la 18 octombrie 1922, în prezența primului ministru al României, Ion C. Brătianu, de o Misiune oficială condusă de mareșalul Foch). Viața comunității locale a cunoscut apoi o nouă perioadă de efervescență, întreruptă temporar de criza economică din perioada 1929-1933 și curmată definitiv de cel de-al doilea Război Mondial și instalarea regimului comunist. Odată cu dictatura bolșevică adusă cu tancurile de Armata Roșie, Giurgiu a intrat într-un con de umbră din care, târziu și cu greu a reușit să iasă, astfel:

În anul 1950, a fost desființat județul Vlașca, prin urmare orașul a pierdut calitatea de reședință de județ, dar și prestigiul de cetate-port la Dunăre. Construirea **Podului Prieteniei** (1954), reatribuirea rangului de municipiu (1968) ori reînființarea județului Giurgiu cu reședința în municipiul cu același nume (1981) sunt printre puținele „consolări” ale comunității locale din perioada comunistă, în contextul în care a fost distrusă arhitectura urbană în centrul orașului, a fost afectată calitatea actului cultural și a fost creat un mamut industrial - Combinatul Chimic (1975) (structură ce a otrăvit ani la rând aerul, solul și apele în zonă).¹²

Revoluția din decembrie 1989 a reprezentat un punct de cotitură în viața municipiului Giurgiu. Chiar dacă primii ani de democrație nu au fost prielnici din punct de vedere economic - marea majoritate a unităților industriale închizându-și parțial sau complet porțile, odată cu intrarea în mileniul III s-au întrezărit și zorii unei noi perioade faste, de dezvoltare susținută, de modernizare și de reinventare, inclusiv în plan turistic, a cetății de la Dunăre. Dezvoltarea municipiului Giurgiu a

¹² „Strategia de dezvoltare locală 2014-2020”, Primăria Municipiului Giurgiu

reînceput prin utilizarea instrumentelor financiare de preaderare la Uniunea Europeană, iar după aderarea României, în 2007, prin intermediul instrumentelor post - aderare. Pentru promovarea turistică a municipiului Giurgiu, la nivel local, finanțat prin Programul Operațional Regional 2007 - 2013, a luat ființă Centrul Național de Informare și Promovare Turistică (CNIPT).

Potențialul antropoc al orașului Giurgiu

Municipiul Giurgiu este un important port dunărean pe traseul coridorului de transport nr. VII Dunăre - Canal Rinn - Mein - Dunau, fiind legat pe calea fluvială de nouă țări, precum și de Marea Neagră și Marea Nordului. Magistrala feroviară pan-europeană, ce pornește de la Ostende (Belgia), trece prin Berlin, Praga, Budapesta, București, Giurgiu, Ruse, Sofia, Istanbul și, prin Salonic, face legătura cu Atena.

Între Giurgiu și Ruse se află singurul pod peste Dunăre dintre România și Bulgaria, pod ce a fost construit între anii 1952-1954 și a fost denumit simbolic **“Podul Prieteniei”**. Acesta este cel mai lung pod de peste Dunăre. Este construit pe două nivele, feroviar și rutier (cu două benzi și trotuar pentru pietoni). Este singurul pod mobil, având posibilitatea de a se ridica în cazul în care, pe sub acesta, este nevoie să treacă o ambarcațiune mai înaltă. Este construit din oțel, iar proiectul a fost realizat de V. Andreev. Construcția are o lungime de 2,8 km și a durat doi ani, inaugurarea realizându-se la data de 20 iunie 1954.

Podul Bizetz este primul pod curbat în plan orizontal, construit în Europa. El a fost inaugurat în anul 1905, pentru a realiza conexiunea dintre orașul Giurgiu și Portul Ramadan, cu acces peste canalul Sf. Gheorghe. Podul a fost proiectat și construit de inginerii Anghel Saligny și Ion Ionescu-Bizetz. Podul a fost construit pentru cale dublă, rutieră și feroviară și, la data construcției sale a reprezentat o premieră tehnică europeană. Podul a devenit monument istoric și în prezent este deschis numai traficului pietonal, ca urmare a construirii alături a unui pod nou, lucrare ce s-a finalizat în perioada 2005-2007.

A.Patrimoniul cultural-istoric

În municipiul Giurgiu, există în total¹³:

81 de obiective - ca monumente istorice de diferite categorii, în următoarea clasificare:

---6 obiective de nivel **NAȚIONAL**, din care:

2 sunt situri arheologice:

Cetatea Giurgiu (sec XIV-XVIII) - aflată la vest de Șoseaua Portului, care este și monument de arhitectură și

Situl "Malu Roșu" (cu așezări din paleoliticul superior și paleoliticul inferior)

2 sunt clasificate ca monumente de arhitectură:

Cetatea turcească (sec XVIII) - fragmente aflate în spatele loturilor de pe strada Dunării

Turnul Ceasornicului (1771) - din Piața Unirii, construcție bazată pe un minaret al unei vechi geamii

2 sunt monumente de for public:

Statuia "Diana" (sec XIX) - din Piața Gării

Statuia „Apollo Belvedere” (sec XIX) - din Str. Parcului, colț cu Str. Călugăreni

---75 obiective de nivel **LOCAL**, din care:

69 clasificate ca monumente de arhitectură

6 sunt monumente de for public.

lata câteva **obiective** istorice și religioase **reprezentative**, cu potențial și **perspective turistice**, ale municipiului Giurgiu¹⁴:

-Turnul cu Ceas,

-Cetatea Medievală a lui Mircea cel Bătrân (Cetatea Giurgiului),

-Muzeul de Istorie,

¹³ Conform Wikipedia

¹⁴ Detalii despre obiective în ANEXA 1

- Mausoleul Eroilor,
- Monumentele închinat eroilor Războiului de Independență și ostașilor francezi căzuți la Giurgiu în primul război mondial,
- Catedrala “Adormirea Maicii Domnului”,
- Biserica “Înălțarea Domnului”,
- Biserica “Buna Vestire” (unde se păstrează pictura interioară originală realizată de Gheorghe Tattarescu).

Unul dintre cele mai reprezentative obiective turistice ale municipiului Giurgiu îl reprezintă Mausoleul Eroilor. Acesta a fost construit în perioada 1926-1934, la inițiativa filialei Societății „Cultul Eroilor” din orașul Giurgiu, după un plan al arhitectului State Baloșin.

În prezent, activitatea culturală a municipiului Giurgiu se desfășoară în următoarele **instituții culturale**:

- Muzeul județean „Teohari Antonescu” (cu secții de: arheologie, etnografie, artă plastică, numismatică și istorie memorialistică, carte rară și bunuri bibliofile);
- Centrul Județean de Conservare și Valorificare a Tradițiilor Culturale;
- Muzeul Poliției de Frontieră (cu specific de istorie militară);
- Ateneul „Nicolae Bălănescu”;
- Teatrul Valah Giurgiu;
- Muzeul școlar Mihai Eminescu (cu specific istorie locală);
- Școala de Arte și Muzică „Victor Karpis” (în cadrul căreia funcționează o Universitate Populară și un Centru zonal metodologic pentru educația adulților);
- Casa de cultură „Ion Vinea”;
- Casă de Cultură a Poliției de Frontieră;
- Filarmonica;
- Palatul elevilor;

-Biblioteca Județeană „I.A. Bassarabescu”.

B.Artefacte muzeale

Primele **preocupări muzeistice** la Giurgiu sunt legate de personalitatea plurivalentă a lui Nicolae Droc - Barcian, directorul primului gimnaziu giurgiuvean. Acesta a înființat, în anul 1876, o grădină botanică, iar în anul 1883, un muzeu școlar de științe ale naturii. Îmbogățit succesiv cu piese arheologice și documente, patrimoniul acumulat s-a pierdut însă ca urmare a distrugerii orașului, în anul 1916.

Expoziția de arheologie a **Muzeului Județean „Teohari Antonescu”** reflectă aproape toate epocile, din Preistorie până în Evul Mediu. Vestigiile arheologice preistorice, care atestă prezența omului încă din paleoliticul inferior, sunt mărturii despre zona carpato-danubiană și marea arie geografică a antropogenezei.

Segmentul dedicat Preistoriei cuprinde piese semnificative pentru Paleolitic (perioada Aurignaciană), descoperite în situl Giurgiu-Malu Roșu.

Următoarea perioadă istorică, Neoliticul, în special partea sa de final, este prezentată prin intermediul culturilor Dudești, Boian și Gumelnița, ilustrate cu artefactele descoperite în urma săpăturilor arheologice de la Tangâru, Petru Rareș, Pietrele, Sultana-Malu Roșu și Bucșani.

Tronsonul expozițional alocat Epocii Bronzului cuprinde piese descoperite în siturile de la Zimnicea, Mogoșești și Popești-Mihăilești, specifice culturilor Zimnicea și Tei.

Pentru Epoca Fierului, cea mai importantă așezare prezentată în expoziție este cea de la Popești-Mihăilești (posibil Argedava). Perioada mai este ilustrată prin dovezile scoase la lumină în urma săpăturilor de la Zimnicea, Greaca, Giurgiu-Malu Roșu și Adunații Copăceni.

Piese descoperite în necropolele de la Oinacu și Izvoru (Cacaleți) sec. III-IV d.H., prezintă începutul etnogenezei românești, influențată de migrațiile slave.

Vestigiile antichității sunt numeroase și de mare valoare pentru istoria culturii și civilizației umane.

C. Patrimoniul religios

În ceea ce privește religia și cultele, trebuie menționat faptul că municipiul Giurgiu are o mare diversitate, coexistând cultul creștin ortodox, cultul romano-catolic, cultul baptist, cultul martorii lui Iehova, cultul pentecostal, precum și cultul evanghelic.

Lăcașurile de cult majoritare sunt cele ce aparțin Bisericii Ortodoxe Române, respectiv: Catedrala Episcopală - "Adormirea Maicii Domnului", Biserica "Buna Vestire", Biserica "Înălțarea Domnului", Biserica "Sfântul Gheorghe", Biserica "Sfântul Haralambie", Biserica "Sfânta Treime Smârda", Biserica "Sfântul Gheorghe Nou", Biserica "Sfânta Maria" și Biserica "Sfinții Martiri Brâncoveni", precum și două mănăstiri, respectiv: Schitul „Sfântul Ierarh Nicolae” și Mănăstirea „Sfântul Mare Mucenic Gheorghe”.

În municipiu, sunt situate sediile administrative ale Episcopiei Giurgiului și Protoieriei Giurgiu. De menționat sunt și lăcașurile celorlalte culte, precum: Biserica "Vizita Sfintei Fecioare Maria" aparținând Cultului romano-catolic, Biserica pentecostală "Filadelfia" aparținând Cultului pentecostal, Biserica Baptistă "Sfânta Treime" aparținând Cultului creștin baptist, Casa Adventistă de Rugăciune aparținând Cultului adventist de ziua a șaptea, Biserica Evanghelică Română și Sala Regatului Martorii lui Iehova.

D. Etnografie, artă tradițională și modernă

Municipiul Giurgiu găzduiește anual, în luna septembrie, Festivalul Concurs de muzică populară "Pe marginea Dunării". La acest eveniment, participă un număr mare de concurenți, soliști vocali și instrumentiști, din aproape toate zonele folclorice ale țării, aprecierea concurenților fiind făcută de către un juriu alcătuit din personalități din domeniu.

Anual, în luna aprilie, primăria municipiului Giurgiu organizează evenimentul „Zilele municipiului Giurgiu” ce include multiple evenimente

culturale și artistice. Printre evenimente, se numără spectacole de muzică, dans și teatru la Ateneul „Nicolae Bălănescu”.

Activitatea cultural-artistică se desfășoară în teatre și săli de cultură, după cum urmează: Teatrul „Tudor Vianu”, Ateneul „Nicolae Bălănescu”, Centrul Cultural Local „Ion Vinea”, Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale, Școala de Muzică și Arte Plastice „Victor Karpis” și Palatul Copiilor.

Un exemplu este Centrul Cultural Local „Ion Vinea” - instituție publică, aflată sub autoritatea Consiliului Local și a Primăriei Giurgiu. În cadrul Centrului Cultural local „Ion Vinea” se desfășoară activități cultural - artistice și educative, prin două ansambluri profesioniste, respectiv Orchestra de suflători „Valahia Brass” și Ansamblul de cântece și dansuri populare „Doina Dunării”. Tot aici, se desfășoară și activități extrașcolare, precum: canto, muzică ușoară, muzică populară, prin corul „Amedeo”, prin grupul vocal „Cantabile”, coregrafie (dansuri moderne, dansuri populare), pictură „Constantin Artachino”, literatură și teatru „Ex toto corde”.

E.Eco-turism, recreere și agrement

În afara teritoriului administrativ al orașului, sunt situate cinci zone de pădure, în suprafață de 1067 ha, dintre care una singură dispune de o amenajare folosibilă ca dotare de turism (tabără pentru copii). Trei dintre aceste păduri (Bălanu - 72 ha, Guțu - 169 ha, Turbatu - 289 ha) pot îndeplini funcții de recreere și de agrement, ele aflându-se la o distanță mai mică de 25 km de municipiu (conform normelor silvice). Pădurile riverane Dunării, aflate cu ecosistemul în echilibru, se încadrează în subgrupa ”păduri de ocrotire a genofondului și ecofondului forestier” și pot fi folosite parțial în activitatea de ecoturism.

Singura amenajare de agrement a orașului o constituie Ștrandul Municipal (1,73 ha), aflat în port, pe malul Dunării, în zonă existând și Ștrandul din pădurea Bălănoaia, la 5 km distanța de Giurgiu.

Lacurile, bălțile și fluviul din imediata vecinătate a localității au favorizat practicarea pescuitului sportiv. Se remarcă, totuși, un deficit de zone sportive la nivelul întregului oraș, impunându-se construirea de baze sportive, de săli și terenuri de sport în vederea promovării culturii sportive, dar și servicii pentru sport de aventură, care pot atrage turiștii.

Infrastructura de cazare turistică din localitate este asigurată de trei hoteluri, un motel și un camping.

COMUNITĂȚI RURALE DIN JUDEȚUL GIURGIU

-un mozaic de istorie, religie, tradiții și relaxare-

Patrimoniul cultural material și imaterial românesc din spațiul rural este de o mare diversitate, conținând atât elemente comune majorității culturilor europene, cât și elemente specific balcanice și elemente specifice exprimate într-o sinteză interculturală sub forme artistice unice. Filon de mare atractivitate, care se regăsește în întreaga regiune transfrontalieră a Dunării, cu aspecte interesante identificate și în localitățile bulgărești.

Destinații rurale semnificative din județul Giurgiu, care oferă elemente de patrimoniu de interes turistic prin valoarea culturală deosebită, dintre care unele au mare nevoie de reabilitări și conservare, sunt:

COMANA

DRĂGĂNESCU

HEREȘTI

CRUCEA DE PIATRĂ

IZVOARELE

OINACU

GOȘTINARI

CLEJANI

GĂISENI

SLOBOZIA

LETCA NOUĂ

GOSTINU

Prezentăm în detaliu câteva obiective de patrimoniu religios, istoric și artistic:

1/Mănăstirea Comana - localizată în comuna Comana

Este un lăcaș ctitorit de domnitorul Vlad Țepeș, în anul 1461, pe o insulă înconjurată de mlaștini la acea vreme, la care se ajungea trecând peste un podet de lemn. În prezent, împrejurimile au fost reamenajate în mod spectaculos, din curtea interioară se iese spre apă către un foișor de odihnă și recreere.

Inițial construită din lemn, nu a rezistat în timp, a fost refăcută de domnitorul Radu Șerban, în 1588. Era tencuită și pictată la interior, împrejmuită de chilii la exterior. Mănăstirea nou-zidită are aspectul unei fortărețe, în formă de patruleter regulat, cu ziduri exterioare și cinci turnuri care ies în afara zidurilor de apărare. În incintă, s-a ridicat o biserică al cărei hram este Sf. Nicolae.

Se crede că aici se află mormântul lui Vlad Țepeș, domnitor remarcabil al Țării Românești, care a fost omorât pe drumul dintre București și Giurgiu. Tot aici au fost înmormântați spătarul Draghici Cantacuzino, mort la Constantinopol și fiul său, Constantin Drăghici - deci s-a creat o legătură peste timp între zona Comana și familia Cantacuzino.

În timpul domniei lui Matei Basarab, mănăstirea devenise unul dintre cele mai mari centre religioase din România, unde și-a făcut ucenicia și Mitropolitul Ardealului. Și bogăția moșiilor deținute îi dădea această grandoare.

Pe perioada luptelor antiotomane din 1657-1662 și a războiului ruso-austro-turc din 1768-1774, mănăstirea s-a aflat în centrul atenției societății de atunci. Cu toate acestea, anii care au urmat și proasta gestionare și-au pus amprenta asupra sa, ducând-o la ruină, degradare și disiparea averilor și moșiilor pe care le deținea.

În 1728, domnitorul Nicolae Mavrocordat închină lăcașul Patriarhiei Sfântului Mormânt din Ierusalim.

Conform scrierilor de la 1919 ale istoricului Nicolae Iorga, aflăm că Mausoleul Eroilor căzuți în Primul Război Mondial în luptele de apărare de pe râul Neajlov a fost construit în incinta mănăstirii, în memoria acestora, în 1932.

Să ne gândim la acest lăcaș de cult așa cum era descris în înscrisurile vremii: „o mănăstire mare și trainică, închisă cu ziduri mari de piatră, așezată ca într-o insulă, înconjurată de lacuri și bălți”.

2/Biserica Sf. Ierarh Nicolae - comuna Dragănescu

Biserica Parohiei Drăgănescu, cu hramul Sf. Nicolae, se numără printre sutele de biserici din ținuturile dunărene care au ținut în rândul poporului flacăra credinței ortodoxe aprinsă peste veacuri.

Parohia se află localizată pe drumul județean dintre orașul Mihăilești și comuna Malu Spart, lateral de drumul național DN6 București-Alexandria, ține de Protoieria Mihăilești și cuprinde satele Drăgănescu și Poșta.

Satul Drăgănescu a fost înființat de vornicul Fotache Țirbei Drăgănescu, ctitor al Bisericii “Sf. Ilie Rahova” din București, care deținea terenuri în această zonă.

Biserica de pe malul drept al Argeșului a fost ctitorită în anul 1870 de către Petre Dănescu și Ioan Dumitrescu, pe amplasamentul bisericii actuale.

Valoarea inestimabilă a lăcașului este dată de pictura de pe pereții interiori realizată de Părintele Arsenie Boca, iubit pastor de suflete și pictor, „Sfântul Ardealului”, ființa excepțională cu care a fost dăruit țărâmul românesc și care a creat aici în perioada 1967-1989. Părintele Savian Bunescu - parohul cu cea mai lungă și prolifică pastorație la Drăgănescu, între 1937 și 1999 - a fost cel care l-a chemat pe Părintele Arsenie pentru a picta biserica, asigurându-i condițiile necesare pentru opera de excepție care urma să se materializeze - pictură de mare importanță teologică, duhovnicească și catehetică, ce cuprinde și mesaje de ordin profetic. Venirea sa a generat și un pelerinaj de excepție al credincioșilor din zone ca Brașov, Făgăraș, Sibiu, București etc, a ajutat la derularea de noi lucrări de dotare și înfrumusețare, prin adăugarea clopotniței, catapetesmei, pridvorului etc.

În acea perioadă, Părintele Arsenie a locuit alternativ și la Drăgănescu, dar și la București sau Sinaia, făcând de multe ori naveta zilnic. 15 ani de evenimente, printre care și vizita¹⁵ Mitropolitului Ardealului, Nicolae Mladin, în 1980, pe care a primit-o pentru a-i acorda sfaturi în problemele curente.

Un moment de răscruce din istoria parohiei a fost anul 1987, când o parte a satului Drăgănescu a fost demolată în vederea construirii barajului Mihăilești pentru crearea lacului artificial de pe râul Argeș. Mulți săteni și-au pierdut casele fiind strămutați în orașul Mihăilești, iar biserica era pe lista de demolări. În salvarea lăcașului au intervenit doi factori. Pe de-o parte, directorul Muzeului Județean de Istorie din Giurgiu, Vasile Barbu, impresionat fiind de picturile murale, a decis introducerea bisericii pe lista monumentelor istorice de categorie B. Pe de altă parte, Parintele Arsenie Boca a înlesnit o rugăciune aparte ca biserica

¹⁵ Cf. pr. Ioan Peană, „Duhovnicul de taină”, Editura Accent Print, Suceava, 2014, p. 163

să rămână în picioare.¹⁶

După ce scriitorul Nichifor Crainic l-a vizitat pe Părinte în 1971, impresionat de picturi, acesta i-a scris ulterior marelui duhovnic: „Sfinția Ta, ai înțeles să faci o pictură transfigurată în nuanțe clare și deschise, paradisiace pentru a sugera lumea feerică de dincolo. Biserica de la Drăgănescu iradiază lumina raiului”.

Pictura este străbătută de genialitate divină și o tușă personală fantastică, în care se regăsește propriul chip al lui Arsenie Boca.

3/Conacul Udriște Năsturel - satul Herești

Conacul se află pe malul Argeșului, la 15 km de Dunăre și 36 km de București. A fost construit în sec. al XVII-lea de boierul Udriște Năsturel împreună cu fratele său, Cazan, pe un platou înalt al văii Argeșului, având o grădină ce abundă în vegetație și de la ferestrele căruia se deschide privirii o panoramă fascinantă asupra împrejurimilor.

Este singurul monument de arhitectură civilă românească din acea perioadă construit în întregime din piatră de talie șlefuită, atât la interior cât și la exterior.

¹⁶ Pr. Paroh Răzvan-Lucian Petcu, „Biserica Sf. Ierarh Nicolae - Drăgănescu”, Editura Episcopiei Giurgiului, 2018, p.29

Este ridicat pe trei nivele: pivniță, parter și etaj. În curtea conacului, se găsesc expuse câteva amfore și ancore vechi, lucrate manual și rămase de la vasele care transportau piatră de construcție pe Dunăre și pe Argeș.

Originalitatea acestei construcții, denumită „casă de piatră” sau „muzeu” sau „palat”, este dată de structurarea saloanelor, organizarea scărilor interioare, design-ul încăperilor mici, ingeniozitatea plasării pivnițelor, tehnicile și calitatea materialelor folosite la construcție.

4/Mănăstirea Sf. Ioan Rusul - comuna Slobozia

Este o mănăstire de călugări, ridicată pe locul unei unități militare, la un kilometru distanță de Slobozia.

Biserica Mănăstirii adăpostește într-o raclă o parte din moaștele Sfântului Ioan Rusul și părțile din moaștele mai multor sfinți, precum: Sf. Ioan Gură de Aur, Sf. Ierarh Nicolae, Sf. Elefterie, Sf. Policarp al Smirnei, dar și părțile din Sfânta Cruce.

5/Crucea de piatră - comuna Călugăreni, sat Crucea de Piatră

Monumentul de la Călugăreni amintește de celebra luptă din 13-23 august 1595, când armata munteană condusă de domnul Țării Românești, Mihai Viteazul, a biruit armata otomanilor, de două ori mai numeroasă, condusă de marele vizir Sinan Pașa, care avea intenția de a transforma teritoriul în pașalâc.

În anul 1682, domnitorul Șerban Cantacuzino ridică o cruce impunătoare din piatră, chiar pe locul în care bătălia a fost câștigată.

Odată cu trecerea timpului, în apropierea monumentului a luat naștere un sat, numit în prezent, Crucea de piatră, făcând parte din comuna Călugăreni.

În 1862, pentru protecție, monumentul a fost încadrat într-o capelă, cu geamuri laterale și un acoperiș din tablă de plumb.

Crucea de piatră ce poate fi văzută azi pe vârful dealului care străjuiește valea a fost ridicată în 1913, mai târziu, la cutremurul din 1977, s-a surpat la pământ. Poate fi văzută lângă drum, la intrarea de pe pod.

În anul 1993, cu prilejul sărbătoririi a 400 de ani de la urcarea pe tronul Țării Românești a domnitorului Mihai Viteazul, vechea cruce interbelică a fost înlocuită cu una nouă, de mari dimensiuni.

Pe lângă aceste obiective de patrimoniu cultural, merită de amintit și alte resurse antropice cu potential turistic valoros:

-patrimoniul etnografic și artistic:

Festivalul Județean „Șezătoarea” - datini și tradiții românești - în satele Oinacu, Gostinu, Vedea

Festivalul Bujorului - organizat în fiecare an în lunile mai-iunie, în comuna Comana

Taraful Clejani, cu cel mai vechi lăutar autentic - Caliu din Clejani și Meșterul măturar - Cristian Ștefan - în satul Clejani

Meșterul popular, sculptură în lemn - Ion Sima; meșterii populari, cusături tradiționale - Marian Țîru și Gherghina Cimpoyeru - în satele Gostinu și Oinacu

Plăcinta „Căprița” - produs gastronomic specific satului Herești

Plăcinta „Dulangaci” - produs gastronomic specific satului Izvoarele

-patrimoniul religios:

Mănăstirea de maici, cu icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului, biserică pictată la interior de marele pictor român Gheorghe Tattarescu - în satul Letca Nouă

Schitul „Barbu Bellu” - în comuna Goștinari

Schitul „Strâmbu-Găiseni” - în comuna Găiseni

Schitul „Acoperământul Maicii Domnului” - în satul Izvoarele

-obiective de agrement și recreere:

Domeniul Greaca - în zona satului Greaca

Parcul de Aventură Comana - în comuna Comana

Plaja la „marea fără valuri” - în satul Gostinu

Hanul Cosminului - în satul Bălănoaia

Regatul cailor - în satul Varlaam

PRINCIPALELE RESURSELE NATURALE ALE JUDEȚULUI GIURGIU

Ariile naturale protejate reprezintă o bogăție a județului, cu potențial de includere în circuite turistice în măsura în care vor fi gestionate inteligent și consecvent prin programe de dezvoltare administrativă și turistică.

În Regiunea Sud Muntenia, există un număr de 72 de arii protejate de interes național.

Rezervațiile naturale din județul Giurgiu sunt:

Padina Tătarului (în Parcul Natural Comana) desemnată pentru protecția speciei *Paeonia peregrina ssp. romanica*-Bujor românesc, în suprafață de 231,40 ha;

Oloaga-Grădinari (în Parcul Natural Comana) desemnată pentru protecția speciei *Ruscus aculeatus*-Ghimpe, în suprafață de 249,40 ha;

Balta Comana (în Parcul Natural Comana) habitat caracteristic pentru păsările acvatice-zonă umedă, în suprafață de 1.206,40 ha;

Pădurea Manafu - situată la aproximativ 36 de km sud-vest de București, în comuna Izvoarele, suprafața de 278 de ha fiind declarată rezervație forestieră.

Parcul Natural Comana, arie protejată de interes național, în suprafață de 24.963 ha, a fost constituit prin Hotărârea de Guvern nr. 2151/2004. Scopul declarării acestuia îl reprezintă, în ansamblu, protejarea diversității floristice și faunistice descrise în zonă, a habitatelor caracteristice unor specii vulnerabile, periclitate și/sau rare, vegetale și animale, a unor zone speciale de interes științific, istoric sau peisagistic.¹⁷

¹⁷ "Strategia de Dezvoltare Socio-Economică a Județului Giurgiu 2014-2020" – Consiliul Județean Giurgiu

În Parcul Natural Comana sunt recunoscute, în prezent, trei arii naturale cu statut de protecție: I. Oloaga Grădinari (249,40 ha), delimitată pentru protejarea speciei *Ruscus aculeatus* și a habitatului forestier; II. Padina Tătarului (231,40 ha), desemnată pentru protejarea speciei *Paeonia romanica*; III. Balta Comana (1.206,40 ha), habitat caracteristic pentru păsările acvatice-zonă umedă.

Alături de cele trei arii naturale menționate se delimitează încă șapte arii protejate, considerate a avea importanță peisagistică, floristică și faunistică. Acestea sunt: Fântânele - 163,60 ha (pădure), Măgura-Zboiu - 106,50 ha (pădure și valea pârâului), Puieni - 15,30 ha, Crânguri - 117,20 ha (pădure), Valea Hoților - 25,60 ha (pădure), Valea Gurbanului - 110,40 ha (pădure și valea pârâului) și Sărăturile ComanGrădiștea - 99,60 ha. Aceste păduri în care predomină stejarul, teiul, ulmul, adăpostesc o faună variată, atractivă pentru vânători: căprioare, mistreți, iepuri, vulpi. Începând cu anul 2006, a fost înființată structura de administrare a acestuia cu sediul în localitatea Comana.

Pădurea Manafu este o rezervație forestieră construită din amestecuri naturale de stejar brumăriu și garniță. Aici au fost colonizați fazanii și căprioarele, devenind astfel și un important centru cinegetic. Pădurea Manafu, situată pe teritoriul localității Ghimpați, cu o suprafață de 28 de ha, este o rezervație pentru protejarea bujorului românesc - *Paeonia peregrina* varianta romanica. Această arie a fost dată în custodie Direcției Silvice Giurgiu în anul 2006.

Pădurea Teșila din satul Vlașin, comuna Schitu, având o suprafață de 52,20 ha, a fost constituită tot ca rezervație pentru protejarea bujorului românesc (*Paeonia peregrina* varianta romanica). Aceasta arie a fost dată în custodie Direcției Silvice Giurgiu în anul 2004.

Rezervația naturală Cama-Dinu-Păsărică are o suprafață de 2.400 de ha și a primit Avizul Academiei Române pentru a fi declarată rezervație naturală în februarie 2006. În prezent, există pe site-ul Ministerului Mediului un proiect de hotărâre pentru declararea de noi arii naturale protejate în care este inclusă și

zona Cama-Dinu-Pășărică. Zona cuprinde elemente tipice de luncă inundabilă, în care se găsesc plantații de nuc american și glădiță, perdele de viță sălbatică și hamei, păduri de stejari seculari cu ulm și plop negru. Totodată, au fost identificate specii de plante, inclusiv specii de plante acvatice, specii de mușchi și ciuperci. De asemenea, rezervația adăpostește cea mai mare colonie mixtă de stârci lopătari și cormorani mari din zona Giurgiu. Dintre populațiile de păsări identificate în zonă, multe specii reprezintă procente importante din populațiile de păsări care cuibăresc în România, cum ar fi: stârcul lopătar, stârcul galben, stârcul cenușiu, stârcul de noapte, egreta mică, egreta mare, cormoranul mare.

În categoria **”Situri de protecție specială avifaunistică”** (conform Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice) a căror suprafață se desfășoară în cea mai mare parte pe teritoriul județului Giurgiu, sunt:

ROSPA0022 Comana - Suprafața totală=24.956 ha

Cuprinde teritoriul comunităților din: Băneasa (20%), Colibași (<1%), Comana (83%), Călugăreni (33%), Goștinari (17%), Greaca (2%), Hotarele (14%), Izvoarele (<1%), Mihai Bravu (66%), Prundu (18%), Singureni (18%)

În județele limitrofe - Județul Călărași: în Căscioarele (<1%)

ROSPA0090 Ostrovu LungGostinu - Suprafața totală = 2.489 ha

Cuprinde teritoriul comunităților din: Giurgiu (<1%), Găujani (36%), Malu (56%), Slobozia (42%), Vedea (46%)

În județele limitrofe - Județul Teleorman: în Bragadiru (13%), Bujoru (16%), Cervenia (15%), Contești (9%), Frumoasa (3%), Năsturelu (6%), Pietroșani (54%), Smardioasa (<1%)

ROSPA0146 Valea Câlniștei - Suprafața totală = 2.538 ha

Cuprinde teritoriul comunităților din: Ghimpați (5%), Izvoarele (<1%), Răsuceni (7%), Schitu (11%)

În județele limitrofe - Județul Teleorman: în Bujoreni (7%), Drăgănești-Vlașca (1%)

ROSPA0038 Dunăre-Oltenița - Suprafața totală = 6.022 ha

Cuprinde teritoriul comunităților din: Prundu (2%)

În județele limitrofe - Județul Călărași: în Chirnogi (27%), Oltenița (1%).

Județul Giurgiu cuprinde **una dintre cele 11 zone umede de interes internațional RAMSAR** (Convenția asupra zonelor umede de importanță internațională, în special ca habitat al păsărilor acvatice) din România: Parcul Natural Comana, desemnată sit RAMSAR pe 25 octombrie 2011 și care este evaluată cu o suprafață de 24.963 ha, conform Agenției Naționale de Protecție a Mediului. Deoarece limitele parcului natural și alte sitului Natura 2000 sunt parțial diferite, zona este definită prin sintagma de „aria naturală protejată Comana”.

Rezervații și monumente ale naturii, conform Legii nr. 5 din 6 martie 2000, privind aprobarea Planului de Amenajare a Teritoriului Național - Secțiunea a III-a - Zone protejate, sunt următoarele zone: Pădurea Oloaga-Grădinari (Comuna Comana) - 248 ha, Pădurea Padina Tătarului (Comuna Comana) - 230 ha, Pădurea Manafu (Comuna Izvoarele) - 28 ha, Rezervația Teșila (Comuna Schitu) - 52,50 ha.

OPINII ALE PĂRȚILOR INTERESATE FAȚĂ DE ASPECTE DIN DEZVOLTAREA TURISTICĂ A JUDEȚULUI GIURGIU

Din analizele și atitudinea actorilor din industria HORECA și a instituțiilor administrației locale, din discuțiile purtate cu reprezentanți ai sectorului privat, se desprind următoarele aspecte:

- Prioritățile definite de către elaboratorii PUG pentru municipiul Giurgiu au fost: dezvoltarea, modernizarea și extinderea infrastructurii, cu valorificarea oportunităților oferite de poziția geostrategică a municipiului; susținerea apariției unor activități economice noi, strâns legate de resursele și tradiția locală, dezvoltarea și modernizarea activităților existente, îmbunătățirea mediului economic local și îmbunătățirea condițiilor de locuit.
- Municipiul se bucură, conform PUG 2010, de un număr important de oportunități de dezvoltare datorate rolului de nod intermodal pentru coridoarele IX Paneuropean (transport rutier și feroviar) și VII Paneuropean (transport fluvial prin cel de-al patrulea sector al coridorului - traseul Dunării de la Kelheim la Marea Neagră). Se constată, totuși, o utilizare ineficientă a sistemului de transport feroviar și o restrângere a activităților economice specifice, drept pentru care se poate limita ponderea suprafeței utilizate pentru activități de transport feroviar în favoarea facilitării conectivității rutiere.
- Conjunctura geografică este favorabilă - specificată și de „Strategia de dezvoltare a jud. Giurgiu pe 1014-2020” - ca „loc de tranzit între Dunăre și Capitală ...cu „atribute incontestabile ce pot aduce o valoare adăugată sporită imaginii turistice a județului”.

- Municipiul Giurgiu are nevoie să își reconfigureze sistemul de colaborări în toate domeniile economice cu orașele situate de-a lungul Dunării, oferind astfel noi locuri de muncă localnicilor prin creșterea activităților portuare, navale și industriale. În acest sens, evoluția economică locală poate fi ascendentă în domeniile definite prin activitățile comerciale și de turism.¹⁸
- În ceea ce privește accesibilitatea obiectivelor de interes turistic, principalele obiective turistice ale județului constau în zonele de dumbravă și ostroavele de pe cursul Dunării (din apropierea orașului Giurgiu), Parcul Natural Comana, Mănăstirea Comana și Complexul Muzeal de la Călugăreni - care sunt ușor accesibile prin intermediul DN5 și al operatorilor de turism fluvial din zona portului Giurgiu.
- Zona Comana - Călugăreni cuprinde câteva obiective de mare importanță istorică și naturală și beneficiază de o structură turistică bună. Zona este localizată la o distanță mică față de București, aproximativ 35 - 40 km, având caracterul unei locații pentru turismul de weekend. Localitatea Comana este așezată la o distanță de 38 km de București și 43 km de Giurgiu, o distanță favorabilă care atrage turiști din ambele orașe. Comuna se află la o distanță de 15 km de șoseaua București - Giurgiu (DN 5), pe DJ 411.
- În localitatea Călugăreni, la mijlocul distanței dintre Giurgiu și București pe DN 5, mai precis la 33 km de reședința de județ, se poate vizita Complexul muzeal dedicat bătăliei de la 1595, condusă de Mihai Viteazul împotriva lui Sinan Pasa, format de: muzeul dedicat bătăliei, statuia lui Mihai Viteazul și crucea de piatră, care marchează locul bătăliei.
- Pentru a ajunge la Călugăreni sau Comana există numeroase curse de transport auto directe sau indirecte, care pornesc din bariera

¹⁸ "Strategia de dezvoltare locală a Municipiului Giurgiu pe 2014-2020", Primăria municipiului Giurgiu

București și au ca destinație finală localitatea Vlad Țepeș (cele directe) sau municipiul Giurgiu (cele indirecte).

- Între București - Giurgiu, s-a dezvoltat un trafic intens mai ales datorită tranzitului pe care îl asigură podul Giurgiu - Ruse și calității de punct vamal și port la Dunăre pe care o are orașul.
- Pe lângă turismul de tranzit, există și atracții turistice de tip natural, reprezentate mai ales de ostroavele fluviului, unele dintre ele sălbatice și populate de specii rare de păsări. Accesul la acestea se face cu ambarcațiuni care execută scurte plimbări de plăcere pe Dunăre, cu plecare din zona portului.
- Portul Giurgiu reprezintă și un punct de escală, pentru marile vase de croazieră, și de transbordare a pasagerilor, pentru scurte excursii în teritoriu.
- Rețeaua rutieră care leagă municipiul de restul țării este densă, pornind radial către orașele din jur, DN 5 fiind principala arteră a județului, în timp ce rețeaua feroviară este slab dezvoltată.
- Obiectivele turistice pot fi vizitate de un număr limitat de turiști din cauza lipsei de circuite turistice adecvate, care să le pună în valoare. Pentru o conectare mai bună cu orașul-pereche de pe celălalt mal al Dunării, se recomandă reînființarea unei curse regulate de microbuz care să lege orașul Giurgiu de corespondentul său bulgar, Ruse - oraș mare și atractiv, precum și o linie de feribot.

ANALIZA SWOT A POTENȚIALULUI TURISTIC AL JUDEȚULUI GIURGIU

Analiza SWOT este rezultatul procesării și filtrării concluziilor rezultate în urma analizei potențialului turistic al județului Giurgiu. Aceasta funcționează ca o radiografie a tuturor domeniilor analizate, evaluând principalii factori de influență, cu scopul de a scoate în evidență punctele tari și slabe în raport cu oportunitățile și amenințările existente. Județul Giurgiu a fost analizat din perspectiva potențialului turistic, principalii factori de influență fiind resursele culturale și naturale, potențate de infrastructură și economie, gândirea fiind făcută și cu fața către întreaga regiune transfrontalieră Giurgiu-Ruse.

PUNTE FORTE	PUNCTE SLABE
<p>1. Poziția geografică, varietatea climatică și relieful determină unicitatea biodiversității în ambele regiuni;</p> <p>2. Existența podului peste fluviul Dunărea care face legătura între provincia Ruse și județul Giurgiu. Taxele de trecere a podului revin bugetelor celor două regiuni. Fiind zonă de tranzit importantă între cele două țări, circulația turistică este peste media din zone similare.</p> <p>3. Potențialul turistic este remarcabil datorită diversității geologice și biologice. Existența unui patrimoniu natural deosebit de bogat și variat și a</p>	<p>1. Depopularea zonei reprezintă un impediment serios în furnizarea resursei umane pentru prestarea de servicii turistice de calitate;</p> <p>2. Accesul încă dificil la unele atracții turistice din cauza infrastructurii de proastă calitate, neîntreținută;</p> <p>3. Slaba organizare în domeniul transporturilor;</p> <p>4. Inexistența spațiilor de cazare la nivelul cerințelor în perioada de sezon estival, în apropierea zonelor de interes turistic;</p>

unei concentrări mari de resurse antropice în zona transfrontalieră, pornind de la situri arheologice de peste 2000 ani, monumente de arhitectură, edificii religioase, la muzee și colecții publice, instituții de spectacole și concerte, dar și festivaluri și manifestări culturale;

4. Complementaritatea între obiectivele de turism natural și cultural din regiunea transfrontalieră;

5. Existența centrelor de informare turistică în localitățile cu potențial turistic;

6. Ambele regiuni beneficiază de o legislație de protecție a patrimoniului cultural armonizată cu cadrul internațional și european. Legislațiile reglementează principalul instrument de gestionare a ariilor protejate (Parcul Natural Comana în județul Giurgiu) și anume planul de management, care este un document oficial ce stabilește cadrul pentru un management eficient, productiv și adecvat ariilor protejate;

7. Achizițiile experiențiale dobândite în cooperarea transfrontalieră dintre Bulgaria și România constituie o puternică bază pe care se poate construi în viitor;

5. Serviciile secundare în turism, precum agrementul sau ghidajul la un nivel modest;

6. Lipsa disponibilității informațiilor în limbile din regiune și limbi de circulație internațională, cu excepția serviciilor asigurate prin centrele de turism;

7. Colaborare modestă între autoritățile locale și regionale, actorii economici și de turism și comunitățile locale.

8. Slaba implicare a proprietarilor/administratorilor/custozilor, mai ales a celor cheie, în proiectele/inițiativele mediului de afaceri, încă din fazele incipiente;

9. Resurse tehnice și financiare insuficiente pentru protejarea patrimoniului natural și pentru stimularea turismului;

10. Insuficiența personalului de specialitate în domeniul managementului de proiecte sau al managementului pentru service-ul firmelor (reabilitare, reorientare, refinanțare);

11. Slaba cunoaștere a limbilor străine de către populația din aria analizată (inclusiv

<p>8. Tehnologiile IT oferă soluții pentru a rezolva problema prezervării patrimoniului cu potențial, dar și o gestionare rațională a resurselor turistice;</p> <p>9. Pentru comunitate, activitățile economice colaterale create pe baza dezvoltării turismului generează locuri de muncă, întrețin resursele turistice, atrag alți investitori încurajați de succesul primilor, stimulează un întreg lanț valoric pe verticala industriei.;</p> <p>10. In zona transfrontalieră există un potențial spirit antreprenorial latent, care poate fi pus în valoare prin dezvoltarea turismului;</p> <p>11. Facilități pentru sectorul turistic prin reducerea TVA-ului.</p>	<p>de către personalul din firmele prestatoare de servicii);</p> <p>12. Nivelul modest al veniturilor populației din zonă.</p> <p>13. Legislație stufoasă pentru start-up-uri.</p> <p>14. Ponderea predominantă a călătoriilor de o zi;</p> <p>15. Ofertă turistică ne semnificativă și ineficientă;</p> <p>16. Apropierea față de București favorizează exodul de tineri și de „creiere”;</p> <p>17. Rată redusă a populației cu studii superioare și un ridicat nivel de analfabeți. Acestea se datorează parțial structurii rezidenței populației (un ridicat nivel de rezidență rurală);</p> <p>18. Insuficiente resurse umane specializate în domeniul CDI;</p> <p>19. Lipsa legislației stabile de protecție socială și pentru stimularea absolvenților de studii superioare cu performanțe naționale și internaționale, prin acordarea de beneficii, contribuie la migrarea forței de muncă în afara țării.</p> <p>20. Nivel scăzut de ocupare a populației în sectoarele de activitate cu valoare adăugată ridicată;</p> <p>21. Indicatori scăzuți cu privire la utilizarea calculatoarelor sau a internetului în gospodării;</p>
---	---

	<p>22. Lipsa de resurse umane specializate în mediul public și privat, cu un nivel ridicat de calificare;</p> <p>23. Valorificarea insuficientă a resurselor naturale existente, a potențialului turistic dunărean, din cauza accesibilității reduse la obiectivelor turistice naturale și culturale;</p> <p>24. Peisajul cultural urban nu este valorificat, în comparație cu alte regiuni;</p> <p>25. Potențialul de transport pe apă oferit de Dunăre insuficient valorificat;</p> <p>26. Rețea feroviară slab dezvoltată;</p> <p>27. Infrastructura turistică și de acces către zonele cu potențial turistic deficitare;</p> <p>28. Zona de frontieră insuficient dezvoltată limitează schimburile economice, sociale și culturale.</p> <p>29. Comparativ cu reperele europene, întreaga regiune Sud Muntenia (inclusiv județul Giurgiu) este una mai puțin dezvoltată, având un PIB per capita mai mic de 50% din nivelul european;</p> <p>30. Giurgiu este un județ predominant agricol, cu un nivel scăzut al activităților industriale;</p> <p>31. Colaborare redusă între mediul de afaceri și unitățile de învățământ superior, de cercetare-dezvoltare; transfer tehnologic redus, inclusiv</p>
--	--

	<p>formare în turism;</p> <p>32. Nivelul salarial nu este atractiv pentru atragerea de resurse umane calificate, în special în domeniile avansate și tehnologizate precum CDI.</p> <p>33. Lipsa unui pachet legislativ stabil care să stimuleze și să potențeze activitățile de CDI, transfer tehnologic, parteneriatele public-private.</p>
OPORTUNITĂȚI	AMENINȚĂRI
<p>1. Zona este străbătută de Axa de dezvoltare Brașov-Ploiești-București-Giurgiu, de la nord la sud, principalul coridor de dezvoltare a României;</p> <p>2. Existența Dunării navigabile și posibilitățile de dezvoltare economică, inclusiv a turismului (croaziere, pescuit sportiv etc.).</p> <p>3. Zona de frontieră este caracterizată de tradițiile multiculturale comune și de diversitatea etnică, fapt ce conduce la creșterea integrității întregii zone de frontieră și pune bazele cooperării în alte domenii;</p> <p>4. Stakeholderii sunt preocupați de asigurarea unui spațiu suficient pentru dezvoltare turistică, astfel încât să nu fie afectat patrimoniul natural protejat;</p> <p>5. Un patrimoniu natural valorificat sustenabil, bine conservat, asociat</p>	<p>1. Fenomene naturale și de eroziune care pot afecta intempestiv sau pe termen lung măsurile de protejare a patrimoniului cultural (determinând reducerea atractivității, a productivității etc.);</p> <p>2. Migrația personalului calificat în diverse țări din Uniunea Europeană;</p> <p>4. Scăderea alocațiilor bugetare și, implicit, a posibilităților de finanțare;</p> <p>5. Vecinătatea platformelor industriale, a căilor navigabile și a porturilor comerciale constituie un factor important de risc ce contribuie la degradarea mediului și generează poluarea continuă a aerului și a apei;</p> <p>6. Poluare transfrontalieră;</p> <p>7. Dificultatea gestionării în comun a</p>

<p>celui cultural, poate reduce factorii de risc la excluziune socială și discriminare, poate întări capacitatea de rezistență a unei comunități și de a găsi sursele de finanțare care să-l protejeze mai bine;</p> <p>4. Existența la nivelul UE a unor programe complexe de sensibilizare și implicare a turiștilor în activități de protejare a patrimoniul natural și posibilitatea adoptării acestora și de către cele două țări membre, România și Bulgaria;</p> <p>5. Turiștii sunt din ce în ce mai interesați de conservarea și protejarea patrimoniului natural;</p> <p>6. Conceptul de dezvoltare sustenabilă a turismului este promovat prin strategii și planuri de dezvoltare, inclusiv la nivelul fiecărui proiect european, există un cadru de dialog pe tema sustenabilității și a posibilităților concrete de trecere la valorificarea sustenabilă a patrimoniului natural și antropic.</p> <p>7. Existența fondurilor europene pentru investiții și cooperare în domeniul turismului, precum și existența fondurilor europene și naționale accesibile sectorului privat și dedicate cooperării între</p>	<p>zonelor afectate de riscuri naturale și tehnologice;</p> <p>8. Disponibilitatea limitată a fondurilor alocate pentru intervenții de protejare și valorificare a patrimoniului.</p> <p>9. Menținerea trendului privind migrația personalului de înaltă calificare, în lipsa unor politici de reducere a acestui fenomen va avea un efect negativ pe termen lung asupra economiei și, în special, a sectorului de CDI;</p> <p>10. Trendul sporului natural este descendent și are ca rezultat îmbătrânirea populației, scăderea masei critice a populației active și productive, comparativ cu populația inactivă - îmbătrânită;</p> <p>11. Accentuarea fenomenului de migrație externă, în special a populației tinere și cu calificare peste medie; Slaba dezvoltare a infrastructurii sociale (se situează sub media pe țară în privința numărului de asociații), factor defavorabil utilizării resurselor umane în activități semnificative de inovare socială.</p> <p>12. Înființarea zonei metropolitane București va influența negativ regiunea, urmând o parte din unitățile administrativ-teritoriale să fie transferate</p>
--	--

stakeholderi, alți actori instituționali, sectorul privat, etc. în valorificarea durabilă a patrimoniului natural și antropoc. (SUERD, Programe de Cooperare Transfrontalieră 2014-2020 etc.);

8. Promovarea în documente oficiale locale, internaționale, în strategii și proiecte punctuale a cooperării între autoritățile centrale și locale, între sectorul public și cel privat, dar și între specialiști și cetățenii de rând;

9. Stabilirea unor strategii naționale și transfrontaliere de promovare a valorificării durabile a turismului; Îmbrățișarea conceptului de turism responsabil și creșterea numărului adepților acestor principii în România;

10. Coordonarea și integrarea cu regiunile vecine;

11. Ambele zone din aria transfrontalieră - românească și bulgărească, au potențial turistic nevalorificat;

12. Aproximarea de București, de cele mai mari centre universitare și de cercetare ar putea facilita accesul la resurse umane calificate, în contextul unor politici funcționale de atragere a acestora, atât la nivel public, cât și privat.;

dinspre județul Giurgiu către zona metropolitană, crescând astfel influența și gradul de polarizare al Bucureștiului.

13. Dependența ridicată de agricultură a celor mai multe localități rurale din județ, corelată cu nivelul scăzut de tehnologizare a agriculturii și forța de muncă îmbătrânită;

14. Lipsa culturii de antreprenoriat și frica socială sunt bariere împotriva potențialelor proiecte de reconstrucție socială a zonei.

13. Fonduri europene semnificative disponibile pentru orizontul 2014 - 2020 pentru sectoarele de infrastructură sau mediu înconjurător;
14. Zonă cu climă potrivită pentru un randament optim în valorificarea energiei solare;
15. Proximitatea față de București și accesul la Dunăre prezintă un potențial ridicat în vederea identificării cu ușurință a piețelor de desfacere;
16. Implementarea strategiei Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării și stimularea cooperării cu vecinii bulgari, prin programele de cooperare transnaționale și transfrontaliere;
17. Dezvoltarea zonei metropolitane București și crearea inelului 2 de centură vor transforma o parte din regiune în zonă de tranzit și cu potențial de localizare de unități active, datorită costurilor de producție mai reduse și a ajutoarelor de stat mai generoase.

PROPUNERE DE BRANDING CA REZULTAT AL ANALIZEI DIN TEREN

BRANDUL ORAȘULUI GIURGIU

Simbolul municipiului Giurgiu este *Turnul ceasornicului*, situat în centrul orașului. Ca așezare pe malul Dunării, orașul Giurgiu a fost și este puternic influențat, din toate punctele de vedere, de fluviul Dunărea - sursă de inspirație pentru poeți, prozatori, compozitori, pictori și alți oameni de cultură și artă. Să nu uităm de suita de valsuri *Dunărea albastră*, compusă de *Johann Strauss* Fiul.

Elementele caracteristice care concură la propunerea elaborării brandului orașului Giurgiu sunt următoarele:

a. Orașul a fost construit în sistem de stea (stilul de arhitectură „étoile”)

Orașul a fost gândit în sistem „étoile” (stea), după modelul Parisului, ca „orașul-farfurie”.

Sistematizarea modernă a orașului Giurgiu a avut în vedere punerea în

valoare a Turnului ceasornicului.

S-a luat turnul ca reper, din care se deschid străzi de unde pleacă toate arterele oraşului. Avem mai întâi piaţa circulară din jurul turnului, care de-a lungul timpului a purtat nume diferite - Piaţa Carol 1, Piaţa Carol al II-lea, Piaţa Unirii şi care avea farfuria mică drept promenadă. Urmău un cerc pentru maşini şi promenada comercială, unde erau toate spaţiile comerciale. Aşadar, oraşul Giurgiu are particularitatea de a fi organizat după „model stea” - „étoile”, iar numele brandului propus poate fi: *Giurgiu - étoile*.

b. Turnul ceasornicului

Turnul ceasornicului sau *Turnul cu ceas* este simbolul oraşului Giurgiu, acest monument fiind prezent şi pe stema judeţului.

Construcţia turnului are ca particularitate forma hexagonală, o construcţie care înconjoară baza.

Turnul are o înclinţie de câteva grade, imitând celebrul Turn din Pisa.

Turnul Ceasornicului este reperul sistematizării urbanistice moderne din Giurgiu.

Turnul Ceasornicului a fost clădit în jurul anului 1770 şi este catalogat ca

monument de patrimoniu de clasă. Turnul, unic în țară și în sud-estul Europei, măsoară peste 22 de metri. De-a lungul timpului a avut utilitate militară (punct de observație al fortificațiilor) și civilă (foișor de foc). Cea de-a treia destinație este ca purtător de ceasornic.

Simbolizarea curgerii timpului, prin luarea în calcul a unui ceasornic, este foarte plastic pusă în operă de pictorul de geniu Salvador Dali, în lucrarea **Persistența memoriei**, care este una dintre cele mai renumite și ușor identificabile lucrări artistice din lume. În „Persistența Memoriei”, ceasurile care se preling au devenit deja o imagine-simbol a creației lui Dali, cunoscut pentru originalitatea incontestabilă, unică în istoria picturii. Realizată în anul 1931, în ulei pe pânză, pictura suprarealistă înfățișează un țărm sumbru presărat cu ceasuri care se topesc și curg, simbolizând curgerea ireversibilă a timpului.

Ceasul dalian care curge poate fi preluat ca parte componentă a graficii brandului.

c. Așezat pe malurile Dunării, port și oraș, Giurgiu a fost puternic influențat de fluviul Dunărea.

Turismul de croazieră poate fi stimulat ca parte a turismului ce participă la dezvoltarea economico-socială a zonei. Regiunea Dunării este deținătoare a unui tezaur imens de vestigii arheologice, monumente istorice, de artă sau de arhitectură, ca și a unui inestimabil patrimoniu etnofolcloric, atestând evoluția și perenitatea pe aceste meleaguri, dezvoltarea culturii și a artei. Tot acest fond cultural-istoric formează o parte însemnată a ofertei turistice și o componentă a imaginii turistice a regiunii Dunării pe piața internațională.

Dunărea a fost cântată cu genialitate în suita de valsuri **Dunărea albastră**, compusă de Johann Strauss Fiul. Această creație muzicală poate fi un alt element component al brandului orașului Giurgiu.

Curgerea ceasului și fluviul Dunărea (simbolizată cu linii ondulate) pot să reprezinte părți ale brandului Giurgiu. Liniile ondulate de culoare albastră reprezintă și un portativ plutitor cu note muzicale (aluzie la suita de valsuri

Dunărea albastră de Johann Strauss Fiul sau la piesa Valurile Dunării de Iosif Ivanovici).

Sigla brandului va fi un ceas, care simbolizează curgerea timpului (preluare din pictura *Persistența memoriei* a lui Salvador Dali) și care se scurge în fluviul Dunărea (simbolizată prin liniile ondulate ale valurilor), la care se adaugă notele muzicale ce amintesc de *imnul* închinat Dunării (sua de valsuri *Dunărea albastră* de Johann Strauss Fiul):

Luarea în considerație a celor trei elemente menționate (Turnul ceasornicului, fluviul Dunărea și creația muzicală Dunărea albastră) poate conduce spre propunerea ca slogan al brandului orașului Giurgiu:

Giurgiu - Ceasul Dunării Albastre

Așadar, propunerea unui brand complet al orașului Giurgiu este următoarea:

NUMELE BRANDULUI: ***GIURGIU - ÉTOILE***
SIGLA BRANDULUI: ***Un desen stilizat cu un ceas care curge în valurile Dunării albastre (sub formă de portativ cu note muzicale).***

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GUVERNUL ROMÂNIEI

SLOGANUL BRANDULUI:

ORAȘUL GIURGIU - CEASUL DUNĂRII ALBASTRE

PRINCIPIILE TURISMULUI DURABIL ȘI RESPONSABIL PENTRU STRATEGIA DE DEZVOLTARE A JUDEȚULUI GIURGIU

În **gestionarea activităților turistice locale și regionale**, recomandam urmărirea, în primul rând, a **principiilor dezvoltării durabile** (Throsby, 2001). Aceste principii sunt:

- Principiul echității între generații. Acesta se referă la echitatea în distribuirea de bunăstare, de utilitate sau de resurse între generații. Este utilizat în context economic, psihologic și sociologic și desemnează conceptul sau ideea de echitate ori justiție în relațiile dintre copii, tineri, adulți și vârstnici, în special în ceea ce privește tratamentul și interacțiunea. În conformitate cu acest principiu, dezvoltarea trebuie să aibă o viziune pe termen lung și să nu compromită capacitățile generațiilor viitoare de a accesa resursele culturale și a-și satisface nevoile culturale. Acest lucru necesită o preocupare deosebită pentru protejarea și consolidarea patrimoniului natural și cultural, deoarece patrimoniul reprezintă „un viitor pentru trecut” (Peacock, 1994).
- Principiul echității în cadrul unei generații. Acest principiu susține drepturile generației actuale la corectitudine în ceea ce privește accesul la resursele naturale și culturale și beneficiile care decurg din acesta din punct de vedere al clasei sociale, grupului de venituri, sexului, etniei. Ideea de echitate sau de corectitudine continuă să joace un rol important în politica economică și socială, deși a fost lăsată în umbră în ultimii ani ca urmare a preocupărilor pentru eficiența economică. Se poate sugera că aspecte, cum ar fi: distribuirea resurselor naturale și/sau culturale, accesul la participarea culturală, furnizarea de servicii culturale pentru grupuri minoritare sau grupuri dezavantajate etc. sunt toate aspecte ce țin de echitate sau corectitudine, ce pot fi trecute cu vederea în cazul în care se urmărește obținerea de rezultate legate doar de eficiență. Principiul

echităţii în cadrul unei generaţii impune astfel îndreptarea atenţiei asupra acestor aspecte în cazul în care se doreşte să se realizeze o utilizare durabilă a resurselor.

- Principiul menţinerii diversităţii culturale. Diversitatea culturală este foarte importantă în menţinerea sistemelor culturale. Diversitatea ideilor, credinţelor, tradiţiilor şi valorilor produce un flux de servicii culturale care este destul de diferit de serviciile oferite de componentele individuale. De exemplu, în măsura în care operele de creaţie sunt inspirate de stocul existent de resurse culturale, o diversitate mai mare de resurse va conduce la crearea unei varietăţi mai mari şi mai valoroase de lucrări de artă în viitor.
- Principiul precauţiei. Acest principiu are în vedere faptul că deciziile care pot duce la schimbări ireversibile ar trebui să fie abordate cu prudenţă extremă şi de pe o poziţie foarte refractară vizavi de risc, datorită imponderabilităţii consecinţelor unor astfel de decizii. Astfel, distrugerea sau epuizarea unei resurse (naturale sau culturale) poate conduce la pierderi ireversibile în cazul în care elementul respectiv este unic şi de neînlocuit. În această situaţie, principiul precauţiei ar putea fi aplicat mai ales dacă se consideră că elementul natural sau cultural în cauză prezintă o valoare suficientă pentru a se justifica. Principiul nu afirmă că deciziile irevocabile în ceea ce priveşte resursele naturale şi/sau culturale nu ar trebui luate niciodată, ci, mai degrabă, că este necesar să se exercite un nivel mai ridicat de prudenţă în cazul în care este implicată ireversibilitatea, ţinându-se cont şi de celelalte principii de durabilitate în stabilirea deciziei.
- Principiul interconexiunii. Sistemele economice, sociale, culturale şi de mediu nu ar trebui să fie tratate în mod izolat, ci mai degrabă o abordare holistică este necesară şi anume una care recunoaşte interconectarea, în special între dezvoltarea economică şi cea culturală. Acest principiu oferă oportunitatea de a identifica rolul oricărei resurse (naturale sau culturale) ca o componentă a ceea ce ar putea fi numită infrastructura specifică a unei destinaţii în care se află şi atrage

atenția, atât asupra beneficiilor economice și culturale, cât și a costurilor pe care le-ar putea genera ca urmare a acestui rol.

Principiile specifice ale dezvoltării durabile a turismului rezidă din caracteristicile resurselor naturale și culturale:

- ambele tipuri de resurse reprezintă o moștenire ce impune o taxă de îngrijire pentru generația actuală;
- există similitudini între funcțiile ecosistemelor naturale de susținere și menținere a echilibrului natural și funcțiile sistemelor culturale privind susținerea și menținerea identității și vieții culturale și a vitalității civilizației umane. Pe de-o parte, noțiunea de "diversitate", atât de importantă în lumea naturală, are un rol de necontestat în cadrul sistemelor culturale, iar, pe de altă parte, "unicitatea" este o caracteristică a celor mai multe bunuri culturale.

Evident, dezvoltarea durabilă este provocarea centrală a timpurilor noastre. De aici se naște o întrebare și o provocare: Cum putem valorifica turismul pentru a susține durabilitatea?

Preocuparea față de mediul natural a generat dezbateri privind relația turism-mediu încă din secolul trecut. Primele semne de îngrijorare legate de ideea unui turism responsabil au fost evidențiate în chestiuni legate de accesul la mediul rural și impactul cererii asupra peisajului rural, dar nu și în dezvoltarea stațiunilor turistice. Apoi, la începutul anilor '60, percepțiile asupra turismului în unele zone s-au schimbat. Acesta a fost un moment în care principalele constrângeri privind cererea - anume: timpul, venitul disponibil și transportul - au scăzut, permițând astfel o creștere substanțială a consumului turistic. Acest lucru a condus la dezvoltarea de noi destinații, în special în cazul Europei de Nord și Europei Centrale, până la coasta de nord a Mării Mediterane, în mod deosebit în Spania

(Leslie, 2012). Anii `60 au reprezentat o perioadă de preocupări tot mai mari și pentru protecția mediului (Hardy et al, 2002), dar și pentru impactul dezvoltării turismului. Dezbaterile pe această temă s-au accentuat la începutul anilor `70, când George Young susținea că impactul turismului reprezintă atât o binecuvântare cât și o pacoste (Young, 1973), iar Claude Kaspar a vorbit despre o nouă „dimensiune a turismului”, pe care a numit-o ”ecologia mediului” (Kaspar, 1973, p.139). Au continuat să apară întrebări legate de dezvoltarea viitoare a turismului. După cum susțineau Romeril și Hughes-Evans: „turismul a atins acum acel punct inevitabil în care începe să distrugă frumusețea pe care o caută” (1979, p. 1).

Mai târziu, a apărut ideea de *responsabilitate*. Interesul pentru „mai multă responsabilitate” a condus la așa numitele forme și concepte alternative de turism care au căpătat diverse nume, precum: *turism alternativ*, *ecoturism*, *soft turism*, *turism verde* etc., reprezentând o alternativă la turismul de masă, ce devenea intolerabil din punct de vedere ecologic, social, etic și politic.

În august/septembrie 2002, Africa de Sud a găzduit „Summitul mondial privind dezvoltarea durabilă”. „Declarația de la Cape Town” conține șapte puncte ce caracterizează *turismul responsabil* (conservarea resurselor de apă, eficiența energetică, managementul integrat al deșeurilor, achiziții preferențiale, dezvoltarea întreprinderilor, dezvoltarea abilităților și dezvoltarea socială) și care îl definește ca fiind „*turismul care creează locuri mai bune în care să trăiești și să le vizitezi, pentru cei care găzduiesc și pentru cei care sunt găzduiți*”. (www.capetown.gov.za).

Iar în 2005, având ca reper „Declarația de la Cape Town”, Alianța Europeană pentru Turism Responsabil și Ospitalitate (EARTH) l-a definit ca „*turismul care respectă principiile justiției sociale și economice și exercită un respect total față de mediu și cultură. Recunoaște centralitatea comunității locale gazdă și dreptul său de a acționa ca protagonistă în dezvoltarea unui turism durabil și responsabil*” având ”*rolul de a încuraja o interacțiune pozitivă între industria turistică, comunitățile locale și călători*”.

Celebrarea și respectul pentru diversitate sunt fundamentale pentru turismul responsabil. Articolul 1 din „Codul global de etică în turism” (www.world-tourism.org) susține importanța unei „atitudini de toleranță și respect față de diversitatea credințelor religioase, filosofice și morale”, ca „fundamentul și consecința unui turism responsabil”. Acesta solicită turiștilor, dar și tuturor celorlalte părți interesate, în egală măsură, să „respecte tradițiile și practicile sociale și culturale ale tuturor popoarelor”.

Destinația, în viziunea unui pionier de frunte al conceptului de turism responsabil în lume, Harold Goodwin, este ”un loc fantastic pentru comunitate, fără vulnerabilități din toate punctele de vedere, care devine astfel atractiv și pentru vizitatori, motivându-i să călătorească acolo”¹⁹. Să privim arealul județului Giurgiu și al regiunii transfrontaliere de la Dunăre cu un potențial de a deveni astfel de destinații.

Obligația turismului responsabil de a crea locuri mai bune pentru trai și vizitare impune ca prioritatea să fie acordată localnicilor. Turismul este un proces cultural, iar destinația este un produs social, căci „structura vizibilă a unui loc exprimă atașamentele emoționale deținute atât de locuitorii săi, cât și de vizitatorii săi” (Ringer, 1998, p.10), destinațiile creează și formează atașamente. Turismul joacă un rol important în construcția socială a unui loc, prin activitățile comerciale care au loc, dar și ca o consecință a interacțiunilor care se nasc acolo. După cum subliniază Squire, „destinațiile nu sunt doar un leitmotiv pentru un loc geografic. Mai degrabă sunt și construcții sociale și culturale ale căror sensuri și valori sunt negociate și redefinite de diverse persoane și mediate doar tangențial unui anumit cadru turistic” (Squire, 1998, p.82).

¹⁹ H. Goodwin, Forumul Internațional pentru Turism Responsabil, Ediția a 6-a, 10-11 mai 2018, București

Teritoriul județului Giurgiu și aria întregii regiuni transfrontaliere Giurgiu-Ruse este spațiul potrivit de lansare a activităților turistice în viziunea practicilor de turism responsabil.

Principiile turismului responsabil, recomandabil a fi urmate, sunt:

- ❖ 1.Înțelegere și respect față de valorile comunității gazdă; comunicare directă între vizitator și gazdă; influență reciprocă.
- ❖ 2.Protejarea și conservarea patrimoniului natural; adoptarea unor măsuri ecologice de prevenire și limitare a agresiunii asupra mediului înconjurător.
- ❖ 3.Respect pentru mediu și societate; identificarea unui echilibru între abordarea economică și cea ecologico-socială.
- ❖ 4.Comunitatea locală, cu toate caracteristicile și obiceiurile acesteia - este nucleul activităților turistice.
- ❖ 5.Programare informată și corectă a activității turistice pentru a combate influențele nefaste asupra arealelor și a comunităților.
- ❖ 6.Acțiunile colective sunt de preferat celor individuale; conlucrare și respect față de ceilalți; parteneriatele și schimbul de bune practici - scop comun de îmbogățire a ofertei turistice pentru beneficii majore atât furnizorilor de turism, cât și turiștilor.
- ❖ 7.Apropiere între colectivitățile umane; identificarea împreună a metodelor de prezervare și refacere a patrimoniului istoric, cultural și natural.
- ❖ 8.Transmiterea unei moșteniri intacte generațiilor viitoare; perpetuarea obiceiurilor și tradițiilor locale, dar și a frumuseții nealterată a mediului înconjurător.

- ❖ 9. Experiență complexă, completă și pozitivă pentru turist; interacțiune și schimb de informații între turiști și localnici; proces profund de învățare directă prin experiență.

- ❖ 10. Resursa umană trebuie să susțină resursa naturală în contextul în care dezvoltarea durabilă este o necesitate.

Scopul turismului responsabil este durabilitatea. Turismul responsabil acordă importanță tuturor celor trei piloni ai dezvoltării durabile - economic, social și de mediu - și acceptă că prioritățile diferă de la un loc la altul. Prin asumarea responsabilității și acționând în consecință, sustenabilitatea poate fi atinsă.

BAZA FUNDAMENTĂRII STRATEGIEI DE DEZVOLTARE TURISTICĂ A REGIUNII GIURGIU-RUSE

Un prim aspect se referă la deschiderea deja existentă și cooperarea reușită începută cu partenerii bulgari în vederea dezvoltării de ansamblu a euroregiunii Danubius, a ariei transfrontaliere de ambele părți ale Dunării. Prin Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Bulgaria a fost elaborată, printre altele, „Strategia de Marketing în vederea promovării avantajelor zonei transfrontaliere Giurgiu - Ruse pentru investitori”. Obiectivele relevării legăturilor potențial productive în forma unei singure regiuni transfrontaliere erau, conform documentului menționat: schimbul de informații, transferul de tehnologii, dezvoltarea de parteneriate pe termen mediu și lung între autoritățile administrative locale corespondente, *conservarea și regenerarea resurselor naturale, promovarea resurselor de interes pentru turism (produse tradiționale, obiceiuri locale)*, dezvoltarea pieței forței de muncă și creșterea siguranței economice, cu limitarea disparităților majore în ceea ce privește standardul de viață. Studiul dinamicii relației Giurgiu-Ruse a arătat disponibilitatea celor două unități administrativ-teritoriale urbane de a crește încrederea investitorilor în oportunitățile de dezvoltare ale teritoriului localităților, dar și a euroregiunii în ansamblul ei, iar opțiunea de dezvoltare oportună ambelor teritorii a fost crearea unui mediu de afaceri bazat pe domenii de activitate ecologice, cu susținere din partea autorităților locale, regionale și a instituțiilor europene. Tratarea integratoare a potențialului euroregiunii propunea crearea unui centru de afaceri în regiunea Giurgiu-Ruse, generând o cooperare durabilă la nivel transfrontalier european, respectiv *cu beneficii concrete pentru comunitățile locale* ²⁰.

Din planul care vizează dezvoltarea socio-economică a regiunii europene Ruse-Giurgiu, specificăm un set de obiective și priorități pentru ambele teritorii,

²⁰ Conform "Strategiei de Dezvoltare a județului Giurgiu pe 2014 – 2020"

care se constituie în elemente de sprijin pentru fundamentarea strategiei de dezvoltare turistică pe care vi-o propunem:

1. Dezvoltare economică competitivă prin implementarea tehnologiilor bazate pe cunoștințe avansate, cu dezvoltarea capacității centrelor existente și constituirea centrelor de consultanță, informare și afaceri și incubatoarelor, crearea zonelor și parcurilor industriale, inclusiv a celor cu tehnologii avansate, organizarea de evenimente de promovare; construirea centrelor logistice pentru comerț și transport, asigurarea standardelor moderne de schimb și transport bunuri;
2. Un sistem de transport intermodal funcțional și generator de creștere semnificativă a volumului de bunuri transportate și procesate, cu alinierea parametrilor tehnici și de performanță ai drumurilor și căilor ferate principale din ambele zone ale regiunii la reglementările UE pentru întărirea funcției Giurgiu-Ruse de transportator Pan-European. Creșterea serviciilor de trafic poate deveni sursă de ocupare a forței de muncă și de venit ridicat;
3. Turismul este sfera în care orașul Ruse și orașul Giurgiu au stabilit deja obiective similare - utilizarea sustenabilă a resurselor naturale bogate și a patrimoniului cultural, diversificarea diferitelor forme de turism;
4. În sfera socială, dezvoltarea resurselor umane reprezintă un aspect central pentru ambele părți ale Dunării: generarea prosperității și îmbunătățirea calității vieții, depășirea dezvoltării greoaie a nivelului educației, implementarea de programe de formare;
5. Modernizarea generală a cartierelor urbane cu locuințe vechi, restructurarea zonele rezidențiale, furnizarea de loturi dezvoltate pentru întreprinderi mici și mijlocii, convertirea funcțională a terenului fostelor zone de producție pentru locuințe la standarde înalte și renovarea și îmbunătățirea eficienței energetice a locuințelor construite înainte de 1990;
6. Conservarea mediului înconjurător prin pași hotărâți către eliminarea finală a poluării aerului, protejarea eficientă împotriva zgomotului generat de trafic, o

acoperire mai mare a diferitelor tipuri de reciclare a deșeurilor. Conservarea biodiversității, dezvoltarea zonelor verzi și îmbunătățirea întreținerii acestora reprezintă o prioritate comună;

7. Construirea sistemelor de infrastructură tehnică implică sisteme de tratare a apelor reziduale din centralele industriale și oprirea deversării apelor de canalizare netratate în Dunăre, dezvoltarea sistemelor de aprovizionare cu gaz, utilizarea mai mare a surselor de energie regenerabilă reprezintă una din prioritățile sectorului energetic, conform MasterPlan-ului ERGO (operațiuni ale regiunii europene Giurgiu-Ruse prin management integrat al oportunității prin intermediul planului cadru).

În cadrul euroregiunii „Danubius”, județul Giurgiu și districtul Ruse au potențialul de regiuni-pereche, pe traseul Dunării, care pot, printr-o cooperare susținută, evolua către sisteme urbane dezvoltate la nivel de regiuni de dezvoltare și chiar la nivel național.

Al doilea aspect vizează ideea specializării inteligente.

Regiunea Sud Muntenia, în care este inclus județul Giurgiu, se concentrează pe fructificarea într-un mod creativ a potențialului natural al regiunii, în special cel turistic, unde deține avantaje competitive unice la nivelul României și al Europei. Inovarea economică este potențată de inovarea în protejarea și valorificarea eco-sistemelor. În cercetarea efectuată, ne-am aflat la o graniță între diferite științe și domenii apropiate: geografie, istorie, arhitectură, religie, etnografie, economie, statistică, management, marketing etc.

În Strategia pentru Specializare Inteligentă a Regiunii Sud Muntenia, „Turismul și identitatea culturală” este al 4-lea domeniul de specializare inteligentă din cele 6 (șase) domenii de specializare inteligentă, cu cel mai ridicat potențial de inovare, dezvoltare și antrenare a celorlalte domenii de activitate din regiune. Fiecare domeniu poate fi valorificat prin intermediul mai multor activități economice, tehnologice sau științifice.

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GUVERNUL ROMÂNIEI

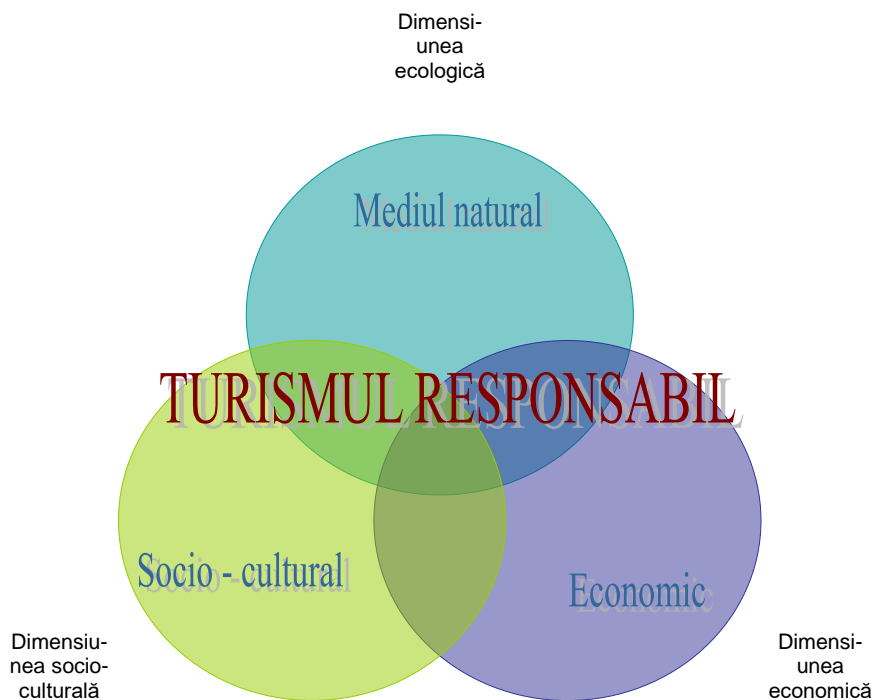
Între cele șase șase domenii de specializare inteligentă, priorități verticale la nivelul Regiunii Sud Muntenia locală este *pilonul principal, pe care se dezvoltă turismul responsabil și modern*, valorificând unele emergențe care vor cunoaște o puternică dezvoltare în următorul orizont de programare strategică.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE TURISTICĂ
A REGIUNII GIURGIU-RUSE
COORDONATE DE CONSTRUCȚIE ȘI IMPLEMENTARE
-PROPUNERE-
Concept

Introducerea și dezvoltarea unui turism responsabil în destinațiile cheie din cele două județe prin revigorarea sentimentului de identitate culturală locală și regională.

Figura 3. Dimensiunile turismului responsabil

Axe strategice de dezvoltare

Patrimoniul cultural local și național și siturile naturale.

Cheia demersului

Experiența trăită de turistul sătul de modernitate și tiparele clasice ale turismului de masă - experiență derulată atât pe fondul ospitalității gazdelor și al ineditului local cât și într-un context natural de relaxare.

Motivația conceptului

1/Sentimentul de identitate națională și implicare activă directă în alcătuirea planului de dezvoltare turistică și în punerea în practică a activităților specifice vor determina oficialii, părțile interesate și publicul larg să vină către acest demers pe termen mediu și lung.

2/Reușitele turistice cu rezultate deja cunoscute, chiar dacă la scară mică, vor determina locuitorii regiunii să se angajeze în servicii turistice din care vor aștepta și profituri și de pe urma cărora vor sesiza în timp bunăstarea locală.

3/Turiștii străini care au vizitat deja zona și-au manifestat interesul și satisfacția față de frumusețea, unicitatea și tranchilitatea destinațiilor din regiune în proximitatea unui fluviu precum Dunărea - elemente care atârnă mai serios în balanță decât neajunsurile legate de precaritatea infrastructurii de transport și din sistemul HORECA.

4/ Cele două situații în care se găsesc destinațiile cu potențial turistic din regiune:
a) Fie, obiectivele și comunitățile de interes turistic nu sunt cunoscute suficient, nu oferă servicii turistice bine cristalizate sau zonele conferă o valoare naturală

neatinsă de dinamica turismului grosier de masă (situația celor mai multe obiective în județul Giurgiu); b) Fie, multe obiective și comunități de interes turistic s-au confruntat cu o cerere turistică mai mare, aflux de vizitatori și comportament neprietenos cu destinația, în care ofertanții de servicii turistice nu au știut cum să facă față mai eficient (situații întâlnite mai cu seamă în districtul Ruse).

Context și provocări

Lipsa unui plan comun de dezvoltare turistică în regiunea transfrontalieră.

Absența unei abordări integrate în activitățile din regiune, în trecut.

Nicio acțiune de anvergură care să evidențieze moștenirea culturală consistentă din regiune.

Obiectiv major

Creșterea bunăstării locale și regionale prin turism, prin eforturi comune, româno-bulgare, de ridicare a atractivității turistice a regiunii din jurul Dunării.

Obiectiv secundar

Conturarea și promovarea identității culturale românești a județului Giurgiu și, respectiv, a celei bulgărești din districtul Ruse - piloni de atractivitate către sud-estul Europei pentru vizitatorii din întreaga lume.

Grupuri țintă

Autoritățile administrației publice locale și naționale

Comaniile din sistemul HORECA

Agenții de turism

ONG, asociații, organizații de profil

Operatori de servicii de divertisment, spa, sportive
Instituții universitare, de cercetare, formatori de personal în turism
Structuri cu potențial de investiții
Mass media, lideri de opinie
Populația locală, artiști și meșteri populari

Tactici

- A. Practicarea turismului cu fața către comunitățile locale, fie în urban, rural sau la nivel regional
- B. Aplicarea unei politici de management al destinației în programele turistice
- C. Integrarea turiștilor în spiritul și viața comunității-gazdă pentru satisfacerea nevoii de noutate, relaxare și bună dispoziție a acestora
- D. Utilizarea de specialiști în comunicare pe tot parcursul derulării strategiei și înființarea de structuri de relații publice la nivelul primăriilor de localitate turistică
- E. Construcția și promovarea de brand al locului
- F. O permanentă legătură, flux de informații și colaborare cu partenerii bulgari pentru punerea în aplicare a viziunii comune de dezvoltare a zonei transfrontaliere Giurgiu-Ruse
- G. Diseminare constantă a mesajelor turistice către presa locală și națională cu monitorizarea feedback-ului

- H. Monitorizare și control periodic al finalizării acțiunilor propuse conform termenelor și conținutului propus
- I. Transparență, flexibilitate și adaptabilitate la schimbările din realitatea imediată, la evoluția pieței locale și internaționale
- J. Mare atenție acordată reprezentanților administrațiilor locale, cu rol esențial în dinamizarea fenomenului turistic

Instrumente de lucru

Parteneriatele

- Formarea de parteneriate locale, public-privat, între structuri interesate de găsirea unor soluții integrate pentru comunitate, de finanțare, design și implementări.
- Formarea de parteneriate și derularea de proiecte și programe împreună cu reprezentanții bulgari pentru zona transfrontalieră Giurgiu-Ruse.
- Înfrățiri între localități cu trăsături de patrimoniu asemănătoare, care pot elabora circuite și produse turistice comune.

Reuniunile cu caracter național și internațional

- Colaborarea cu oficialități la nivel național pentru consultanță și asistență.
- Schimb de informații și colaborări cu experți la nivel internațional care au înregistrat reușite turistice similare.

Deplasările în teren

- Organizarea de info trip-uri cu mass-media și lideri de opinie, influenceri din străinătate, dar și din România și Bulgaria, în zonele cheie de atractivitate turistică ale regiunii.
- Vizite de documentare oferite reprezentanților din industria ospitalității, mediile universitare, ONG-uri.

Formatele de marketing

-Derularea de studii de piață, sondaje de opinie, organizarea de focus-grupuri, mese rotunde pentru a culege informațiile necesare din teren de la actorii din industria ospitalității și comunitățile vizate.

-Utilizarea platformelor digitale, a comunicării on-line, crearea de site-uri specifice, aplicate pe proiecte, acțiuni și evenimente.

Canale de comunicare

Mass media (presă scrisă, televiziune, radio, film documentar)

Evenimentele (reuniuni, conferințe, festivaluri, târguri)

Rețelele și platformele on-line, site-urile specifice

Producțiile tipărite (ghiduri turistice, broșuri, pliante, albume)

Direcții de acțiune

- ❖ Reconstrucția, restaurarea și protejarea siturilor, monumentelor, ansamblurilor cultural-religioase, istorice și de artă din orașul Giurgiu și comunele identificate

- ❖ Reabilitarea clădirilor și spațiilor urbane cu valoare ambientală și artistică

- ❖ Reabilitarea, amenajarea obiectivelor cu potențial turistic natural, din patrimoniul rezervațiilor de notorietate națională și internațională protejate

- ❖ Amenajarea de zone și centre de agrement de-a lungul Dunării și în arii naturale identificate
- ❖ Refacerea, extinderea infrastructurii de acces la zonele de interes turistic
- ❖ Construirea, reabilitarea și modernizarea structurilor de cazare și de alimentație publică, extinderea și diversificarea ofertei pe specificul destinației și al atractivității culturale sau naturale
- ❖ Inițierea de programe pentru pregătirea personalului din sistemul HORECA, sprijinirea mobilității lucrătorilor, stimularea spiritului antreprenorial și de colaborare, cooperarea cu universități și companii de prestigiu în domeniul serviciilor turistice, oferirea stagiilor de internship, consiliere, asistență, mentorat în sfera turistică a forței de muncă
- ❖ Promovarea patrimoniului cultural și natural, cu accent pe brandurile turistice și pe obiectivele de forță cu potențial turistic, identificate
- ❖ Alcătuirea circuitelor tematice culturale comune, româno-bulgare și adaptarea constantă a acestora la cerințele pieței.

Prioritate pentru Municipiul Giurgiu

Dezvoltarea turismului cultural

Priorități pentru ansamblul județului Giurgiu și

regiunea transfrontalieră Giurgiu-Ruse

Dezvoltarea laturii etnografice și artistice, istorico-religioase și
ecologice a turismului

Rezultate așteptate

Valorificarea durabilă a patrimoniului antropic și natural prin aplicarea turismului responsabil va genera:

--conectarea turiștilor și a ofertanților de servicii turistice cu valorile fundamentale ale unui mediu cultural și natural redat comunităților gazdă la nivel de destinație, județ și regiune transfrontalieră;

--un lanț de oportunități de afaceri la nivel micro și macro;

--blocarea unor neajusuri și riscuri cu care se confruntă regiunea;

--atragera de investitori;

--oportunități sociale pentru ocuparea forței de muncă și dezvoltarea unei societăți incluzive;

--atragera de talente și industrii creative, care vor reuni comunitatea în explorarea culturală și a naturii.

Strategia elaborată își propune să ofere direcție dezvoltării destinațiilor turistice competitive care să poată atrage noi fluxuri turistice. Astfel, să contribuie la crearea de locuri noi de muncă, la creșterea veniturilor din turism, și la creșterea oportunităților de dezvoltare durabilă a regiunii Giurgiu-Ruse.

BIBLIOGRAFIE

- Cf. pr. Ioan Peană (2014), „*Duhovnicul de taină*”, Editura Accent Print, Suceava, p. 163
- Cooper, C., Fletcher, J., Gilbert, D. (1999), *Tourism Principles and Practices*, Longman Publishing, New York
- Consiliul European (2005), *Convenția Cadru a Consiliului European privind valoarea patrimoniului cultural pentru societate* adoptată la Faro, Portugalia în 27.10.2005
- George, W. (2010), *Intangible cultural heritage, ownership, copyrights, and tourism*, International Journal of Culture, Tourism and Hospitality Research, Vol. 4 , pp.376 - 388
- Ginsburgh, V.A.; Throsby, D. (eds.) (2006), *Handbook of The Economics of Art and Culture*, Elsevier, Oxford, UK
- Hardy, A Beeton, B Pearson, L. (2002), *Sustainable tourism: an overview of the concept and its position in relation to conceptualisations of tourism*, Journal of Sustainable Tourism, v.10, n6: 475-496
- Hughes, H. (2000), *Arts, Entertainment and Tourism*, Butterworth -Heinemann, Oxford
- Iliescu, D., Petre, D. (2004), *Psihologia reclamei și a consumatorului. Vol. I: Psihologia consumatorului*, Comunicare.ro, București
- Iștoc, E.M., Tătaru, D. (2016), *Patrimoniul cultural intangibil - element al ofertei în turismul cultural rural*, Turismul rural românesc în contextul dezvoltării durabile. Actualitate și perspective, vol. 41, Editura Performantica, Iași, pp. 86-96
- Ivanovic, M (2008), *Cultural tourism*, Juta and Co., Cape Town
- Kaspar, C. (1973), *Fremdverkehrsoekologie - eine neue Dimension der Fremdenverkehrslehre* in Walter, E. (ed.), Festschrift zur Vollendung des 65. Lebensjahres von P. Bernecker, Wien: 139 - 143
- L 26.2008, *Lege privind protejarea patrimoniului cultural imaterial*, M.O. nr 168 din 5.03.2008
- Leslie, D. (ed.) (2012), *Responsible Tourism: Concepts, Theory and Practice*, Wallingford, Oxfordshire, CAB International
- Pr. Paroh Petcu, R.L. (2018), „*Biserica Sf. Ierarh Nicolae - Drăgănescu*”, Editura Episcopiei Giurgului, p.29

- Richards, G. (ed.) (1996): *Cultural Tourism in Europe*, CABInternational, Wallingford, UK
- Richards, G.; Wilson, J. (2006): *Developing creativity in tourist experiences: a solution to the serial reproduction of culture?*, Tourism Management, v.27, pp. 1209-1223
- Ringer, G. (1998). *Destinations: Cultural Landscapes of Tourism*, Routledge, London
- Squire, S. (1988), *Rewriting Languages of Geography and Tourism: Cultural Discourses of Destinations, Gender and Tourism History in the Canadian Rockies* în G Ringer *Destinations: Cultural Landscapes of Tourism*, Routledge, London pg. 80 - 100
- Smith, M.K. (2009), *Issues in Cultural Tourism Studies*, Routledge, New York
- Tătaru, D., Iștoc, E. M., (2015), *Rolul turismului urban în dezvoltarea durabilă a României*, CEIS, Academia Română, București
- Tătaru, D., Iștoc, E. M., Sarchizian, L. (2018), *Fundamentele turismului responsabil. Evoluții pentru România*, CEIS, Academia Română, București
- Timothy, D (2011), *Cultural heritage and tourism*, Charlesworth Press, New York
- Timothy, D., Boyd, S. (2009), *Cultural heritage and tourism in the developing world*, Routledge, New York
- Vecco, M., (2010), *A definition of cultural heritage: From the tangible to the intangible*, Journal of Cultural Heritage, Volume 11, Issue 3, pp. 321-324
- Young, G. (1973), *Tourism Blessing or Blight?*, Penguin Books Inc. Baltimore
- *** „Descoperă, vizitează Județul Giurgiu”, Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Giurgiu
- *** „Descoperă, vizitează Municipiul Giurgiu”, Centrul Național de Informare și Promovare Turistică Giurgiu
- *** Strategia de dezvoltare socio-economică a județului Giurgiu 2014-2020, Consiliul Județean Giurgiu
- *** Strategia de dezvoltare locală a Municipiului Giurgiu 2014-2020, Primăria Municipiului Giurgiu

www.mmediu.ro

www.unwto.org

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL
DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

GUVERNUL ROMÂNIEI

